

Apparatus pro editione sua operum Joa. de Beka, Wilh. Hedae et Lamb. Hortensii,

<https://hdl.handle.net/1874/420777>

o . 3 .

Arnoldi Bruselli

NOTE HISTORICÆ BREVIORES
AD IO: BECANI CRONICON
VLTRAIECTINVM.

Cum Cronicon Johannis Becani nuper a Furmerio editum, admodum negligenter in lucem prodierit, typographi an illius incertum culpa: adeo ut infinitis scateat mendis, plurimisque verborum erroribus rerum quoque series obsecetur: ego, quo saltē paullo correctius aut minus vitiosum hāc nouā editione prodiret operam dedi; edita cum M. s. conferens, ac brevibus insuper notis, pauorum dierum spatio collectis, illustrans. Neque nō despicio de plenore huius salute, quod nobiliss. et doctissimos etiam viros Theodosium Rensisium, Gerardum Sandelinum, aliosque in eo restituendo, ac illustrando non parum sudasse sciam; qui (ut de ipsorum candore humanitate ac amore in patriam inducere necat) lucubrations suas antiquam et patriam historiam amantibus minime invisi, sed in posteratis gratiam quæcumque publicaturi creduntur.

AD PROÆMIVM.

Hanc de Grano et Antonio fabulam Heda aliquomodo repellere videtur; sed licet id non omnino a rectitudine temporis opinione de nomine Antonine viris decedat, sed alijs atque alijs narrationibus ac conjecturis confirmari tam sonetur: primus tamen quod sciam, subgrum, neha nomine illud in scenam produxit, cui ex tot diplomaticis ac monumentis a 500 p. m. annis proditis, viennam et antiquum rastri nomen notissimum merito esse debuerat, nisi fabellis vulgaribus indulgere maluisset. Origenem a. eius erroris ab inventis ibid et in agro vicino.

Granius videlicet et
Antonus]

vicino Ro. nimis matibus, nomine et vultu M. ANTON.
AVG. aliorumque Antoninorum insignitis, profluxisse
puto; quem idcirco eius saeculi scriptoris vulgum
seculi in illa renum antiquarum nocte conditorem
verbis sommati sunt: cuius nominis nulla rupes be-
tastiores mentio. Mirum itaque videi possit,
quod etiam urie hoc nostro anno doctissimi calulos
suis hysc nugis adjecta non fuerint designati.

b.
Sclavi qui et Willi)

De Sclavis ac wilzis populis, vide Helmoldum lib. i. chronic
sclavorum, Ammonium frant. historicum lib. iv, Annales frant:
a Etzeo editor passim, Leonem Imp. libello de apparatu bell. cap:
xvii, Theophilactu Simocatū lib. vii hist: Gaguini etiam lib:
3 compendij hist: Fr. - aliosque.

c.
Valentinianus autem Valentinianum Alemanno, Quados, Saxons, aliosque Ge-
maniae secunda papulos, Romanum depredantes Imp:
bello dominasse, testantur Ammianus Marcellinus, Paul
Diaconus, alij.

d.
Dagobertus rex)

Dagobertum Bataniam, saxoniam inferiorum, Friesian
virinasque provincias Austrasie conterminas, sui
urb fecisse, credibile est: cum Hollandia nomi
fero & post ultimam denum Normannorum vasta-
tionem auditum. Tradit autem Haguina Dagoberti
Saxonum armis Sclavos thuringiam invadentes de-
bellaesse, usque propterea tributum remisisse.

e.
Quod Latina lingua
Traiectum)

Traecti nomen a Dagoberti instauracione incipisse
probare non possum, quondam et id gobeling tradat
in Cosmodi Stat. vi c. 31. Cum locus a Romano dudum
ante habitatud, ab eisdem Latinum quoque nomen
accipisse, verisimilium sit. Neminit eius auctor Hinc-
marus, quod Antonino adscribitur; vide etiam quo
Heda

Heda cap: iv et ^v hyst: tradidit.

f.

Hac descriptio Hollandie conuenit auctoris temporibus. Est autem Hollandia
ad quae referenda est. sunt a. verba Bartolomei
Anglati Franciscani, cuius meminit inter scriptores Ecles.
Abbas Spanheimensis.

g.

In antiquissimis exemplaribus divisionis regni Francici
inter filios Lud: p^r facta, legitur Utreg et distinc-
tum trecentis. Vtrecht ^{a.} Codicis contracte duci
volunt quasi aut ~~Utrecht~~, id est veteris Traiecti
quod nomine in diplomaticis antiquis frequenter
apud saeculis tamquam Tregt vel Utrecht in antiquis
scriptoribus invenitur. Ut in Willibaldo de vita
Bonifacij cap: 4. otelione alijsque videtur est.

b.

Donatio caroli calvi refutatur diligentie ab Heda, et carolus calvus rex
pluribus a claris ac nobilissimo Douga Annal. lib. V.
quibus diligentissimus scrivenerius ad stipulatum: quibus
diplomata caroli simbolis cum cronicis imperii Camerani
edita fidem faciunt.

IN WILLEBRODVM

a.

De conversione Anglorum ad Christi fidem, et missione Quos papa Gregorius
Augustini et Melliti in anglam vide lib: i. hyst: angl. Bede
capp. xxii et seqq.: b.

In natali Willebodi vide homiliam Flacci Albini, et nominis Willebordus
secundum librum de eius vita carmina ab ih^s Albino
conscriptum; quem sequitur elegia de Wilgoso parente
Willebodi, Tomo vi antiqu. lect: ab H. Canisio edito.

c.

Egberki sacerdotis saepe meminit Beda in Anglicana hyst: Beatus Egbertum
Ut lib: iii capp: 4 et 27. Lib: iv cap: 3. lib: v capp: 10 et 23.
Verum Episcopi die archiepiscopi Northumbrorum nus-
quam

B

quam Additio ad Usuardi Martyr. 24 Apr. vocat Egbertum
tm monachum et confessorem in Hibernia. Neque ibi
fuit archiepiscopus Eboracen sis, ut in Marcellino de
vita Switberti precepit scriptum legitur; siquidem
ille anno domini 732 factus est episcopus, mortuus
Wilfrido, cum nostra sic ante tria p.m. annos in
obijisset, ut in bavario ad Bedam videtur esse.

Ecclesiastica narrat
historia

Anno Domini 890

Beda nemppe lib. v cap. x. ubi hanc de Wigberto narra-
tionem reperit.

De hac missione Willebrodi et sociorum historia est
apud Bedam hist. angl. lib. v. cap. xi. qui undecim di-
scipulos tribuit, cui vulgariter annales adstipulantur,
ut et M.S. Beccani cronicon, cum translatione lith-
tonica antiqua. hic nouum tantum numerantur.
Supbeatibus Willebrodum cum xii sociis in Galliam
traiecerisse a° 692 tradit. Vbbo. Emmig. rer. fus.
lib. 4. hos dat Willebrodo colligat; sub Wibertum
Hengisti principis abnepotem, Wigbertum occonim,
quem Acciam vocant annal. vulgaris; Wilibaldum, Le-
buinum, Ewaldos duos, Werensfidum, Marcellinum,
Adelbertum; addunt annales et Winibaldum Wili-
baldi fratrem.

Iniquiter iussit unum

f. Occidit a Radbodo Wigbertus sacerdos, ut eabent
annales vernac. quibus consentiunt, molamus in
Indiculo ss. Belgij. Et Emmius rer. fus. lib. IV.

ad captum Traiectense In notis ad marginem Furmerij est, eustrum tran-
tense a Wiltenburgo diffire; et sedis locis qui vulgo
dicitur Wiltenburg, apud Vechtam monstratur. m. pass.
super Traiectum, hinc etiam opinio ~~ad eam~~ accedit
nobiliss. Douza, hoc distare:

vnde utrum porro Wiltonum distat ab orce
Nescio mensura quot stadium: stadium.

misi

mei milionum aliae iudiciorum videtur, & bish-
mitus castrum illud (quod nunc Wiltenburg vulgo
verox vocatur) Vestigen olim fuisse, ut ex donatione
Caroli de castro Traecto et Felsna rem proprie-
intuenti, clarum esse potest. Beda certe Vulta-
burg a Traecto non disiungit, cui Ubbi Ennius dicit.
Ense historicus adstipulatur. Sigisbertus quoque
Vultaburg. locum usq; qui post Ultraiectum datus
sit, evidentibus verbis ostendit; nique vidi vittis-
orem scriptorum qui Wiltenburg a Traecto separaret.

b.
De templo hoc d. Thomae, tangunt primi Germanorum ^{Ecclesie s. Thomas}
Apostoli, vide quae Wilb: Lindanus in pref: epist: exhort:
ad Hollandos, scriptum reliquit.

De tempore quo factus sit Willebrodus Roma episcopus ^{Sergius ante papa}.
variant scriptoribus: Beda his: angl: lib: v. cap: xii; id
contigisse a° 696 tradit. Cronicorum Reginonis longè
abit, ac procul dubio corruptum est. Marianus anni-
ponit 694. Sigisbertus 697. Ado Viennensis ante
annum 696 a Sergio papa episcopum creatum dult.
Cronicorum Belgicum magnum adstipulatur Sigisberto,
Ubbi Ennius Beda, quemadmodum et Martelling
ac abbas Urspergensis, quibus Heda videtur accedit.
Atque ita dictendum quod Willebrodus a° 695 oratorium
crucis fundavit, et anno sequente Roma
Sergio ordinatus fit episcopus, ac anno dmo 697
reversus cathedrali Hemplum titulo Martini tu-
zonensis olim presulibz construxerit.

K.
Ado in Cronicis scribit Radbodium a° 715 carolum
profugasse, et usque Coloniam omnia deruastando
provenisse, nec ita multo post mortuum.
Ammonius vero lib: iv cap: lv tradit quod carolus
Radbodium Frisonem crudeliter rebollantem super
^{contra Radbodium}
^{regum}
flumin,

fluum Bordomum interfuerunt postfrato eius exie-
itu'. Huic Douza doctiss. Batavorum historiarum ac-
cedit. Quae sequuntur de Vulfrano senonensis, et
intinctione Radbodi, propter eodium huius a posteriori
confutum puto. Vulfranus n. Senonensis Episcopus
in Frisiorum conversione cooperator Willebrodo dato
post 705 annum abdicato Episcopatu monasterium
Fontamellam ingressus traditur; quod autem
Radbodus ad annum usque 717 vixit in confessio-
ne; unde omnis haec narratio, falsi coniecta
sondat, neque verit.

l.

Anno Dom. DCC XXXVII Clementem obiisse a° 736. vii Id. Novembri Molanus
in Indiculo ss. Belyn et ad Usuardi marty. tradit, cui
consentient annales vulgaris. Heda, Meyerus, et cap-
tores plerique, quadragesimo schicet arciepiscopatus
anno. Bartelius tamen ex Theofredo abbatu eius
obitum in annum 739 comicit, ordinationis vero 45.
Ab utriusque opinionis norma discedit Emmius cum
745 anno decessisse scriptum relinquens, postquam
et totos annos arciepiscopatus in Friesia fuisse fuisse.
Cronicon Belg. ex Eada 732 Christi annum Willebrodi
fascit. 36, catenam de tempore mortibz combiniat
videtur. Quae diversitas mea verisimile est prouide,
quod Bonifacius viente ab hac Clemente totius herm:
aticiepiscopus ordinatus, predicandi quoque in Friesia
ministris exercuit, et proinde anni utriusque
confusi sint.

m.

Et beatus Adalbertus^m Adalberti vitam a monachis Mediolanensis canibus iussu
Egberti trevirensis episcopi scriptam indicat Molanus
in Indiculo ss. et ad Usuardi marty. quorum vestigia
inbasent monachus quidam Gymondensis sandom
similiter in scriptis reliquit.

n.

Sanctus vero Werenfodus Werenfodus in Westervoort apud Arnhemium, et Elste
populorum

populum ad fidem Christi adduxit, ac proinde Batuano.
eum Apostolus audit.

De duobus Ewaldis, eorum vita et martyrio vide Bedam hist. angl. lib. cap. xi, Molanum in Indiculo, Vuarium praeterea et Rhabanum in martyrologio. Herm: Conrad: in cron: secundem a° 694 proptie Christum caesos tradit.

Swidberti vitam Marcellinus colliga singulari libello s. vero Snigberhus complexus est, sed adeo id interpolatus glossis in contextum irrumperibus, Exscriptorum fraude am ignorantia invertit; ut quid ipse auctor scruplit, quidne ab alijs additum, difficile iudicatu sit. Meminit et huius & fratibus in fesia in antistitium electi, et a Wilredo episcopo in Britannia ordinati, absente iam Wilredo, Beda lib: v cap: xii. Hic prius Bonifaciorum et reysterbantiae apostolus obiit ad Cesarii Verdan, in Bonifaciis sitam, ubi et sepultus in monasterio suo a° 717 cat. Martij. Ut in cronico etiam magna legitur.

Willibaldus et Wineboldus fr̄s eterni D. Walburgis. Willibaldus equidem ex regali stirpe Anglorum Saxonum oriundi. Willibaldi college, atque in primitiva Ecclesia Friborum (sub quo tum nomine etiam Batania comprehensa fuit) canonici, abbas sic insuper Heidelomensis in Francia orientali, ille vero primus Aureatensis sive Eichstadiensis Episcopus. Horum meminere preter Molanum et Vuarium * Brugius de Episcopis Germaniae, et Rathenig de scriptoribus Eccles. Reginoldus etiam Episcopus Eichstadiensis scripsit etiisque vitas. Elstat et Willibaldi Hodoeponicon, a santi moniali consanguinitate conscriptum, cum vita Wineboldi, in quarto tomo intitulat: Camilij. Walburgis quoque vita in eis tomis suis descripta supposuit, sive a philippo presule

Notkerus in
martyrologio, oklo-
nus filius: in vita
Bonifacij;

Eichstadiensi.

Festuano, atque iterum a Wolfardo monachis
Hohenretano.

Liuinus autem

Liuinus in s. Lyffwinus, vel potius Lebuinus citato
vocatur a Melano, Vuardo, Heda, alijs) Apostolus
Transssulanorum in Dauentria sepultus quiescat, cum
apo. Aldensie mitrasset ad dominum a christiano
Sibi pontificatus traxit. Gregorij nono. Huic vitam
descubuit Hugboldus mon. s. Amandi; Landauit etiam
Radbodus episcopus Tr. Alius autem ip. a Liuino
episcopo & martyre qui apud Garvatum colitur
errat primum cronicon Belgicum magni quod
utriusque confundit historiam.

Beatus utique Marcellinus

Marcellinus Transssulanorum quoque et Boructi-
anorum plurimot ad Christi fidem adduxit, et
in ecclesia Dauentriensi quiescit. Hac vitas sibi
besti et Willeici ram fore decrepitus descuppsit
vocaturque a nonnominis Marcellinus; Septuaginta
 vero armos dorando continxisse ut ad Gregorium
 tertium Tranctensem episcopum, non a pontificum
 Ro. (ut translatio Teutonica antiqua habet)
 precepisse traditur.

IN BONIFACIVM

Sacerdos quidam
Winfredi

Vitam Bonifacij suo Winfidi plenissime de-
scriptam ad posteritatem transmiserunt Wil-
baldus eius in itinere Anglicano sodalis, et Oskorus
Fuldensis monachus; quorum monumenta quarto
tome Antiquariorum lectionibus exhibentur. Laudet quoq;
scupisse, et passionem tamini huius illi
Brasse, Radbodus epis. traxit. et Burhardus
monachus, Rhabam discipulis, traduntur.

Lullum

Lullum quinque qui successorum in Moguntina sive Bo-
nifacius reliquit vocant omnes quod videlicet histori-
cronic tam Belgici magni auctor qui sua fere ex
Becano sumpsit & Lullonem leguisse videtur.

In qua Lullenem

Id factum anno 750, Sigisberto, Reginone, Mariano, ^{Huberto Lazario}
Sigibertus, Sifredo aliisque auctoribus. An-
nalis a Francorum pithoei in 752 annorum regni
quibus accidunt Harmannus Contractus et conradus
de Westerau. Palmerius vero in cronico ut Emylius
in Historia Francorum a 751 apud Franius Pipini
regnare reipublica in scriptis reliquerunt.

In meo m.s. codice est missus, non commissarius ut ^{leximus missus}
~~et~~ Furmeriana sicut editio: sic in diplomate Pipini
Majoris: Omnibus missis nostris et in form: veteribus
Marolfi formulis adiunctis: Ante illustres missos
Domini & gloriosissimi regis. in H. Alemanno: Si quis
missum ducis infra provinciam occidit. tunc passim
apud eius aen. scriptoribus. In editione Moguntina
Epistolarum Bonifacij quam ex Caesariana biblioteca pro-
curavit Serranus tit. sic Legitur:

Venerando ac diligendo domino Apostolatus privilegio praedito, STEPHANO
Pape, Bonifacius episcopus velius Germanicus catholice
et apostolice Rom. Ecclesie, optabilem in Christo charitatis salutem.

Et epistola verba nonnulli variant, maxime ad lineam x.
ubi Eccl. habentur a nostro textu' diversa: Et sedem
episcopalem & ecclesiam in honore s. salvatoris constituens
in loco & castello quo dicitur Traectum; et in alia sede
& ecclesia s. salvatoris quam construxit predicans, usque
ad debilem senectutem permanxit.

IN GREGORIVM.

De anno martyri Bonif. variant auctores; Beccano ~~re~~
conventiunt. Crot. magnum et vulgare, Regino, Hedo,
Bockenberghius: alij ut pote Sigisbertus Annales Franc:
pithoei, Marianus, Contractus, Mattheus Westmonast. Appendix
Bede

Beda, Meyerus, Browerius a° 754 pars fuit tradunt.
Othilonus Fuldenis tribuit ei mortis annus 750.
Wilibaldus 755 cui adstipulantur Sigfridus Wogenensis
Florent. Wigornensis, Trithemius, Molanus, Baronius
Ubbo Emmius unus Vspesianensis abbas quod siam, nisi
corruptus 756 anno mortuum scribit; postquam
Episcopatum Moguntinum 36. Ultraectinum iō
ann. administravit; ipsi summi donis.

Ipsé vero cum Eobano
25

Socii in morte Bonifacio fuisse quinquaginta, videlicet
plures, quorum undecim tantum totina exprimitur
nomen. Eobani, quem in Traiectina sive colipo-
pium, vel vicarium sibi paullo ante constitutum;
cuius et minimus Wilibaldus, et Othlonus in vita
Bonifacii; ut et Uuardus Sifridus presbiter, Beda
in martyrologio, praeter Molanum in Indiculo 55.
Beleg. Wintzing, Walteri, Adelhei, Hammarit,
Scirbaldi, Bosonis, Waccari, Gundelhei, Wilhei
& Bertolfi quem Molanus Adolpum vocat. hi ab
Othlone sic nominantur: Eoban, Wintzing,
Walteri, Adelhei, Hammarit Scirbalt, Boson, Waccar,
Gundelhar, Veriliberi, Hadolf.

quod ipse prudem

Fuldam miserant Bonifacius a° christiano 744 decimo
tempore priusquam martyrio coronaretur, quod
antiquioris fidei scriptoris Contractus, Sigfridus:
Marius, atque adhuc annales Francorum Fulda:
probant. Unus Sigibertus (munktem n. it
similes istacum rerum parum curiosus praeterea)
anno 742 Fuldense monasterium fundatum
tradit. Vide Browerum, qui antiquatum
Fuldens: libros quatuor accuratio consideravit et
mupti in lucem emisit.

Post cu[m] necem ecclesie
Traiect:

Cron: magnum hoc gabet: Regenfredus fuit xv
Archiepiscopus Colomensis usq. Annus 732 fuit
secundu

Secundum Bedam 36 annus S. Willebodi et primi Ultra-
lectensis episcopi: Et usque ad haec tempora habuit
colon: archiepiscopus unum tunc suffraganum,
videlicet Leodiensem. Ultraiectinus vero fuit secundus
et alii tres cœperunt sub Carolo magno: minimus
Mindenis, Monasteriensis, et Osnaburicensis. Heda
hanc controvensionem ab Hilpero (quem alii Hildebertu
vel Hildegarium vocant) Regenfidi successore, anno
754 mortua. Bonifacio motam scribit, quod
hunc nostro consonat.

Hic locus in meo M.s. ita legitur: Nam contigit ex ultione Widekindus n. pene
divina, ut hi feroci homines occisis sanctis viris recurreret
ad naues eorum, sperantes in ipsis aure & argenti multa
esse copiam. Intraverunt igit naues & nibil invenerunt
in iis cibos & vinum & clavigorum victum, quæ omnia
abstulerunt. Et inebriati vino nutu Dei seu diuinæ
ultione invicem pugnantes gladiis & armis quibus sandos
domini atrociter occiderant seipso miserabiliter con-
fecerunt. Post hoc vero Widekindus. 25. in transla-
tione canticâ antiquâ nibil grecum habetur.

In cronis nonnullis. Et nominatio in eo quo usus dabo; Beatus quidem Gregorius
Burgundus episcopus creditur, exprimitur Gregorius
abbas. Hic a Carolo rege Francorum et Longobardorum
confirmationem obtinuit, omnium priuilegiorum,
bonorum et possessionum Traiectensi ecclesiae a predi-
cessoribus eius ante confessum teste Cronio magno.
Sed secundum Bochenbergium 32 an. ut dicitur 784.
Alius tamq. M.s. codice a 776 cum obijse tradit. Hoc
nihil de obitus anno Bochenbergus adspicula Molanus
cum Bochenbergio facit, si non sic, ab illo desumpsert.
Emmius a pmo 768 v. vita abijse null. ante pipinum,
qui tamq. Goratu didicere regem Francorum, atque
ita longius a reliquis abiit, ut et in sequentibus episcopis.
Vitam descurrit Ludecerus episcopus Monasteriensis ipsius
discipulus.

IN AELBRICVM.

a.

Venerabilis pater
Adelbertus

Adelbertus ab alijs Adelbertus et Albertus dicitur, ego Al
bericetus, quasi multæ administratione brum dictu
proto: hic observatione non indignum, quod Germani,
et brum soboles goti, Franci, waridali, Angli,
Langbaridi, serius peregrinis nominibus proprijs uti
reperunt, sed sue lingue retinuerunt dictiones, ita
post fidem christianam assumptam, quamvis tum
paulatim ex prestatib; opinione, in memoriam san
ctorum hominum sit martyrum, eorum nomina
admirant, et tamnam sua adorant. Inte
sos a. qui Romano post Carolum præfuerunt imp
ad maximiliani usque, neminem preter brum
philippum, alio quam hora proto Germanico nomi
dictum interio.

b.

Ubi Adelbertus beatu
Lugdunum

De lugdene vide que ubbo Emmius lib. 4 22. fascicul
scriptas reliquit; et ante eum crantius lib. i nubop
cap. v. et Molanus in friduolo ss. Belgij. Extat et eis
vita a monachis Werdenisibus descripta apud Surian.

Adelbertus autem

Obiisse Albericum ex cron. bulgari tradit Bochembergij anno
christi 794. In m.s. libro invenio annum obitus ipsius 786.
Emmius 780 facit. Magnum vero cronicum tradit illum
ab a° 779 intraprise regale populum; sedisse a. annos xv.
Heda sic habet: Iohannes Beka scribit ipsum sedisse annis decem
obiisse xii Kalendo Sept. a° 794 et sepultum Traiectum ecclesiæ
s. Salvatoris. que familiæ Beka, neque in m.s. codice Bea
ni, neque in edito, reperiuntur.

IN THEODARDVM.

Emmius lib. 4 22. fisi: Theodardum hodie a fusi Tiardum
dici amotavit, cumque a° 780 Alberico successore inv
atum. Sunt qui a° 792 obiisse volunt, Bochembergus
ex cron. bulgari a° 800. Cronicum vero magnum intro
misatum est Theodardum a° 783, et sedisse annos xxv,
cum alij tantum sex ei annos tribuant. eius tempore
a° 785 wittikine Saxo Attiniaci (sueba sunt Amal: Franc
suli).

Fuld.) ad fidem carli venit, et Baptizatus est, et Saxonia
tota subacta.

IN HARMACKARVM

De hoc sic Cronicum magnum: caput a^o dñi 798, pontificatus
Leonis pape iii a^o in. sed ammis decem. Annales bulga-
res multum discrepant, cum trahant eum xxvii annis.
Sedisse atque obiisse 827: quibus Heda et Bochembergus
atque etiam Smyrnū dicitur accidere. Manuscripto
mulus a^o 800 mortuum ipse scribit, cui calculum addit
Emmius, qui a^o 790 theodardum vitam reliquissit et eius
lormū temuisse Harmocarum ad diuinum, antea est.

IN RIXFRIDVM.

Quod Rixfridus homo frater a^o 800 Hermocaro successerit ubi. Rixfridus seimus
Emmius - lib. v. ver. 22. Fratricum probat. In cronico margino.
haec leguntur: Capit anno dñi 808, a^o pontificatus Leon:
iii pagae 13; sed ammis xi. Heda ultra annum 815.
Vixisse trahit. Bochembergus et cronicon vulgare a^o
836 obiisse, et 9 anni. Sedisse volunt. addit idem
Cronicon, iussu Ludouici Imp: cum in sede episcopali
confirmatum, extantque diplomata confirmationis
sive Ludouici ecclesia Traiect: sub eoc facte, circa
annum 824.

a^o Dcccxxvi (verba sunt Annales franc. pitheci) Leo papa decessit. Stephanus papa
viii Kal. Jul. Et Stephanus diaconus pontifex factus,
pannis post ordinationem drebub ad Imperatore venit
a quo apud Remorum ciuitatem honorificè suscepto
est. Anuphrinus lib. 3 de princip: Rom: Remus a Stephano
papa Ludovicum coronatum sed a^o tradit iv Kalend:
Nouembris.

IN FREDERICVM.

a.

Cronicon magnum post beeba consecrari nissit: addit
a^o Domini 819, impren^asui vs et sed ammis xix
Emmius tamen lib. v. ver. fufic: id a^o 821 contiguisse
trahit.

b.
Si Beca hic classicos scriptorib*magni quide utramque*
inspicere ac rodiat quam

quam vulgate opinioni inhibere maluisset, hac omni
ratumose in optimum principem narratione puer
dubio abstinuerat. Odium n. filiorum prius matimo
mij in parentem non aliunde quam ex divisione sororum
ac principatum et viuo ac voluntate facta instiga-
tibus ijs qui cum Bernardo in principem consiperant
et quibus pro benignitate ille sua peccat, causam
sumposcit. Hinc tot confusa in noueram mendaciam
et intrasti coniugij fabula conspiracionis velamenta
prodire; quod plorosque eius cui antea liganti
persuasissimum esse poterat. Martyrium vero Frederici
qui admetit, qui ex causa non suppicio fieri
martyrem credidit. Nam hunc antifitum cum
alio non tantum ingratitudinis ac calumniarum,
sed et rebelliorib ac maiestatis rebus, meritab fons
justissime penas vero magis consentaneum videbatur.
Regne ergo primus haec armato, hec ante seruum
fide vidit, me clarissimus vir Petrus tuerissima
eius pontificis robulia in prius principem ac eius
coniugem intacta reliquit.

Lex contra decata
canonum

De adulteris quidem falso fidei obiecto ab adversariis
prohibunt antequam, verum incepti aut illicti omnes
nullus quod sciam antiquorum meminit; qui in
ipsa Hispanorum acta exhortationis Ludovici, ubi
causa depositoris licet ratumque in bolus enarratur,
ne verbum ullum coniugij contra canonum dicta
initi faciunt.

d.

Annales Francorum hanc Normannorum invasionem in
annum 836. concere videntur, in quibus hoc deba
leguntur: Nordmanni tributum exactantes in Wallia
insulam venerunt, ibique Egihardum eius Loti comitem
et Hemmingum Halpdani filium cum alijs multis xv kal.
Jul. occiderunt, et Dorestadum vastaverunt, accipio que
a Fresonibus tributo reuersi sunt. Sigibertus post duos
annos haec accidisse scribit.

Barbarae gentes

Hæc de cœde pontificis narratio quam multa absurdæ. Et ^{Beatus autem} veri minus similia continent, cuius propinis tam exami- ^{Fredericus,}
nanti facile constare poterit: sed et obitæ hoc monendum
chronicum magnum hanc eadem ad annum 837 reficeret.

Hæc narratio multa continet falsa, nam Ludouicu[m] conspi- ^{pontifices igitur}
catione filiorum et episcoporum, qui Gregorium filios
in partib[us] lucet invitum ac post pœnitentem inducere
tonabantur, raptu[m] fuerat quadrumen[us] rex triennio
iam ante quam occideretur ^{Fredericus, a mempr} 837 ut salient annales Francoru[m] Fulduenses; vide etia[m]
Theganum de gestis Lud. Imp: Nithardum lib: i. de
reb: filiorum Lud: p[ri]j. aliosq[ue] xxi Francoru[m] scripto-
rit. Lotharium vero imperij consuetudinem dudum antea
ipsi Ludouicu[m] fecerat ab scilicet 817 ut indurant
Annales Francoru[m] p[ro]p[ter]e, vel ut Sulpicius tradidit a[nn]o
820.

In historiâ Leoduensi pag: 156, Chapebillius quidam ex suo
Decano, de morte Lotarii narrat, que eis in Frederico
non habentur.

IN ALFRICVM.

Hunc Noviomagenis Alfridum dorat, et annales bulga-
res Albericu[m] secundum, qui a 845 mortuus dicitur, quo
a[nn]o Normanni in fresâ tribus prelatis conflexerunt, in primo
quidem vici, sed segmentibus superiorib[us] effecti, magnam
hominum multitudinem prostraverunt. Quare et Alfridum ab eis episcopatu[m] dilectum, ab aliquo annotatu
interveni.

Heda ex antiquo Lotarii diplomate hic interponit Egihardum
episcopum, qui sexto eiusdem in Francia regentis anno bixit,
cuius nemo scriptorum meminik.

IN LUDGERVM.

In chronicis magno legitur: Ludgerus natione Friso, decimus
Trierensis Eps. est electus a[nn]o d[omi]ni 846, qui fuit primus Leon:
p[ar]s IV: sed sit annis octo. Ceoneon vulgare xi. ei
annos tribuit, et obiisse a[nn]o 856 ipso die s. Georgij tradit,
cui

cui accedit Bockenbergius, nisi quod dum obitus in 19 Kal.
Maias reuicit. Heda tantum unum sedisse annum
putat. Et in catalogo episcoporum, M.S. a° 851 eum co-
mitemus indecio.

IN HVNGERVM

Chron. Magnus sic habet: Hungerus natione Fop. xi tra-
iedensis electus episcopus, caput a° dñi 854 impiorum
Lotarii primi et, et profuit anno 13. Bockenbergius
et vulgaris annalis, qui vario mbre se differebant
a° 856 pontificatum iniisse, obitum post decimum
annum tradunt; quibus Heda consentit, et catalogo
m.s. Sed si quis hic considerare voluerit Lotarium
imp: a° 855 dictum suum obitum, testibus omni exceptis
magno Annalibus Francorum Fuldenibz et Genghis
panbinio diligentissimo historico, a quo tamq; Hungar
scrubitur acceptissime monasterium montis S. Odiliae, quod
et diplomate probatur, nescio quis pacto supradicta
chronologia ratis constare poterit: quibus si Normanno
depopulationis viorium historiam addere placuerit
omnino concidat hac narratio metisse erit. Nam a°
835 et seq: Dorotatum de Virina queque a Norma-
nibz vastata est, et post ea tempora idem oppigit
fuerit Normannus cum fratre a ludo pio imp: bensify-
meli obtinuit, et ~~anno~~ 857 adibit tebarbat;
Neque verisimile est Traiectum vicina vastantibus
ac occupantibus Normannis tutum esse intactum
remanisse. Quare die Hungerum ante haec tempora
presulatum iniisse, vce vastationem, Traiectensem
sub prioribus episcopis (quod et catalogus episcoporum M.S.
indicit) factam, credibile est.

destruenteres Rostadiu in chron: magno. Dorotatum (vulgariter Duersteden dictum)
vicum nominatissimum totius patriae, destruenter qui nunc
dicitur Wynch, destruenter que ex eo de ss parochiis
dicuntur florim non merentur, nisi forte virinas sub eius
iurisdictione parochias ministrare colueris, et me id
quidem verisimile est. Dorotatum nihilominus alium
hunc ac momenti oppidum tum temporis fuisse, velim
monumenta etiam magnifica ibidem barbaro illo
aeno

ane eius testantur. Quod a Batavoduri nomine tribu-
unt, vix mihi persuadere possum, ut credam, cum nulla
eo in loco Ro: antiquitatis videa aut ~~etiam~~ aliqua vel
numismata inveniantur, que tñ m. vicinijs ad Brasque
Legni regad plurima repetita sunt. Quare non abluenda
a dicitate nisi videtur doctissimi viri I. Lipsij pceptoris
olim mei conjectura in notis scib ad Tacit. hist. lib. V arta
finis expressa de Batavoduro ad Wahalich collectando.
quod et hodie circa Noviomagum plura rem: antiqui-
tatis monumenta inveniuntur.

Chr. magnum Monasterium hoc montis otilia circa hunc ^b contulit monasterium
mundam oppidum Geldriæ diœsis Leodiensis, collocat.
Facta autem videtur hac donatio anno Lotarij postquam
Situs Imperiale capisset tertio id est 843 post Christu-
natm; quibus Furmarius emendare ^{de} corrumptum
ipsum diplomaticis textum voluerit, et in a^b 858 id est
tertium post mortem Lotarij annum reiçere. In ms.
antiquo codice annus christianus desideratur.

Aureliani frp: numismata ibidem inventa alterum Mydon,
Aurindulius nemp̄ representant. Castrum vero illud bene-
tande antiquitatis homi reliquias exhibuisse olim memo-
ris proditum, in quo Elinum Lefiorum regem sedesse
aliquando etiam teste Douza probatur, cuius et numisma
ancum invenitur, in ruis ad versa parte DORESTATVM.
Exsumitū. Ego hunc Elinum ex Normannica gente fuisse ce-
diderim, qui Dorestatum vicinique provincias vastatas
ut et Rone, feudali ure ab Empatoribus obtinuerit.

Pacis hisce linea multa contra veritatem historiam
scripta continentur, quorum hic tantum summa rapta
sumptabo. ~~nam~~ nempe que de donatione Calvi, eius
tempore, nomine Hollandie; item donatione
forti Wasde, insigntib: Thedorori, eiusdemque
scripte et coniugio narrantur, una litura enī
corrigenda videci: a quā sententia my alius Heda
^{carolus agnominatus}
^{calvus}
^{nobilis}

nobiliss. Douzan ac diligentissimum Scrinium me
habitum saltem ex parte confido.

IN ODILBALDVM.

Sed ecce iam dictus.
Gothfridus

A° 885 gothfridus dolo Henrici ~~et~~ Williberti episcopi colonie
sed sub spece colloqij ab Eberardo comite ad Henricum prope
conuentum them et Watalis circumventus trucidatur,
ut Regino narrat in Chronica lib: 2.

A° Domini DCCC

Hoc tempore Normanni
item duce Rollone Wa
laeiam invadunt
et Aachenum Longior
lum capunt telespho
Walsingam. ipsorum. Neap
enam pinc. Ciant. Norm.
lib: 2. c. 19. ley.

Hunc et Adelbaldum in catalogo episcoporum M-S. voratur
et a° 898 obiisse, invenio, cui etiam magno videtur aucto
lare Regino sic de eo scribit: Ea temestate (a° 899)
Odilbaldus sanctus vir Traiectensis ecclesiae presul rebus
humanis sublatus, ad celeste regnum transiit. quod vero
sic nosque cum Traiecti sepultum tradit, non credibile
videtur, normannis provinciam occupantibus, a quibus
et predaeppressis viis fugatos iam ante dixerat.

IN EGILBOLDVM.

Regino Odilaldo Radbodium substituit a° 899. Cronicum magna
tradit eis Odilaldo successisse in episcopatu Egilboldum frisiū
a° 900. sedisse duos annos tradit heda; Cronicum bulgare
per tantum mensis, a quibus cronicum Belgicum et
Beccae dissentunt. Heda quoque in tempore mortis barul
et 3 calend: octob: obiisse scilicet.

Dominus Frisia
ulterioris

Fusia ulterioris patrem fuisse subiectam Thedorico negoti
inve Emmius lib: v. hist: tri: . Genam vero quam ei conuge
dant annales, pipini scilicet iunioris regis Italicæ filian, ^{vult}
nec apud Onuphrium, nec alias classicos in bonio aut horis
inter liberos pipini relatam. De ~~Th~~ theodoro het in
cromico anonymi cuiusdam satis antiquo vocio verba:
Nam postquam aliquandiu comitatui praefuerit, per
yre profectum, neque oriquam postea de do quicquā
innotitum. sed cum haec curiosa sua diligentia
satis superiore in patrijs annalibus discussit amicissimo
~~magis~~ P. Scriverius. So lectorum remittam; si tantum
ad idem stemmatis Thedoriani patrem, ut eam ante
plures

plures annos a Brockio et Presio diligentissimis nostra-
rum antiquitatum investigatoribus inventi annotatae.

Gerulfus Comes eius meminimus Regine ad a. 885.	Waltgarius Fuso Fil. Gerolt. Regino ad a. 898.	Radbodus Comes m Lake et Hale ad 975.	Theodoricus comes Helf et marcos Fladi tingue. huius mem: Sigibert. a. 1018. ab hoc Hollandie comi- tes ortus habent.
	Theodoricus comes quem primus Hollandie faciunt comitem rotula ipsorum diplomatum fidei 916	Theodoricus Comes hunc quidam gene- rum theodori super- eris faciunt et cast ellam Gandanensem.	Esbertus episcop. Tremirensis

IN RADBODVM.

Meminit Radbodi inter sanctos relati Molanus in Indiculo ss.
Belgi, quemadmodum et id qui Usuadum supplicuit, ut et
Richarius abbas libro de scriptoribus ecclesiast. qui eius
scripta plurima exprimit traditione adyacutum fuisse
pius in palatio regis Caroli Crassi, et xviii annos sedisse
in pontificatu, at sepultum a secum plesque omnibus
in Darentia. Bockenberghius tamq; in Traecto tumulatu
scribit, quem in hac sua opinione singulariter inveni.

IN BALDRICVM

Chronicon magnum Baldricum se electum episcopum tradit
a. 928 pontificatus Johannis deimi a. xii, et presbiter
ann: 49. quod non concordat cum anno mortis Radbodi
nisi vacasse per decem annos episcopalem sedem dicamus
cum id omnium opinione a. 917 vel q; obiisse cedatur
ali; fere 59 annos sedisse volunt. Sed verbor me curru-
tus sit Dithmarus Merseburgensis chron. lib: i. ubi sequi-
tia leguntur verba: Tempore Balderici presulis, qui octo-
ginta annos, vel plus, Traiectensem regebat ecclesiam
senis erexit in loco, qui Darentia dicitur, ecclesiam enio-
dirutam renovans, benedixit 209.

In Radbodo supra habetur, quod Christiani Danob trajecto
tum vicerat electi, ali; item scriptoris tradidunt
Traiectum a Normannis raptum intensum, vastatum aliquotus.
Legimus etiam clericum Traiectensem in monte Ohly
tum episcopo suo aliquandiu ob motum terrae sedisse.
tum iterum Darentianam immigrasse. Quare verissi-
le videtur, post primam Danorum vastationem disensi
inductam

Eidem diebus vulgo
Danorum

inductam ab anno numero 835 Episcopos quidem alio
sedem ad tutorem locum translocasse, sed nihilominus
Traiectum semper respiciebat, ut Danis ac voraro primi-
cipibus, quoniam quidam etiam Christianissimus
suscepissent, aliquanto fomentumibus eos fuisse
quod ex historia remens. Flodoardi patere poterat,
ut Hincmarus Remensis antistet hortatus Hungar-
um, ut admonet Roritum Normannum (enim rati-
onem) nuper ad fidem Christi conversionem, ne recipiat
Baldwinum a Gallia episcopis excommunicatum, quod
Iudicata filiam regis raxaret.

^b
Lubi pro quibusdam
victisibus,

In Chron. magno: Iste Baldericus impetravit ab othono
primo rege Rom: confirmationem omnium bonorum
rum et privilegiorum ecclesie Traiectensi per ducos
frapp. Et reges concordaverunt. Et anno præsulatus sui
octauo effugatis Danis. 215.

Corpora sanctorum

De ss. hic nominatis vide Vuardi martyrologium, Molanus
in Indiculo ss. Belgij, Borchiensium in notis margina-
libus ad Baldz: aliorumque martyrologia.

IN FOECMARVM

Huc Theodosius

Fam ante notam fabulosa esse pleraque omnia que Brka
et cum sequenti de origine comitatus Hollandie scripta
reliquerunt: neque enim comites qui nominantur, esse titulus
unquam usi sunt, vix comites Hollandie fuerint, tanta
abest, ut duo illi 128 annis contumeliam Hollandie, cognito
adhaec, præfuerint. cuius rei validum argumentum, quod
nulli scriptores horum minimeant, et non qui
circa annum 900 Normannoem invasionem in Walassia
et vicinam Friesiam (que nunc Hollandia dicitur) descrip-
serunt, inter defensores harum provinciarum nominatis
Lenerum Longicollum et Radbodensem, Theodorum, ^{tamen}
cui, si vera essent que hic narrantur, proxime ad Ca-
strensis sit, penitus ignoravunt.

De Lutgarda Theophani Graecorum Imp: filia, uxore Arnulphi comitis, milie invenire potui, ut nec de Hildegonde personata Amelius matre: compulo tamq; lecto ad veri amantem, ut adeat exactissimi iudicij duci. P. Seiner ad patrum annales notas postulas.

duxit in uxorem
Lutgardam reg.

IN BALDVINVM I.

Chronicon magnum sic habet: Baldinus huic nomini primus de domo Hollandie 17 Traect: rps. hunc Secundum suum frido filio Arnulphi Gandavenis, natum, Baldeni dico nepotem fuisse quidam memoris tradidicunt.

Causam quin belli vide apud Ubbonim Emmium libri vi hist: Frisiae. Locis prelii Winkelmoede ab alijs dicitur, et Amelius doce Chdn: itemici author Winkelmoet vocat: In winkelmoet dat sⁿ dan quam en

compeste bellum
indictum

Chronicum Belg: magnum Theodoricum filium Arnulphi patri successisse tradit a 994, sed videlicet quo Ansfridus pontificalem sedem ap: Traiectum fiscipit, tempore vero Ottonis in a xi.

post excidium
Arnulphi

IN ANSFRIDVM.

Aufridi nomen per uix inuenio sed tam m^s quam imprissi libri Ansfidam vel Ansfridum habent. hic ex domo primorum Lotaringensium (ut volunt) sepultus traditur in Hohenstaufen monasterium fundaverat, in que iacutus effectus habitum suscepit. prefuisse illum episcopatu annos xv. cum Heda tradit chronicus Belgicus, et m catalogo episcoporum m^s in anno a^o 1009 mortuus ar in monte sancto Boultum ppe Amersfordian: meminit huic etiam Sigisbyetus in Chronica vocatus comitem Bratusbantie. Schasnaburgensis a 1010 mortuus esse scribit. Verum quod etiam magnum, quod ex nostro hoc autore sua fidei gabet, que de Traiectenaboy ac Hollandie leguntur, sit hoc loco dubius, quedam ex hoc hic addenda putari, sic n^e eius verba sonant: Ansfridus de domo Bratusbantie comes Louaniensis vel Hoyensis qui prius de seculari com: electus attulit, ab ecclesie Traiectensis 18 electus est episcopus, a^o dñi 994. Iste s^r. Ansfridus multa pcedia

prodia sui patrimonij donavit ad sum vocesque traxerit
quæ antea cum impicio possedit in comitatū Bratuspani-
am et Tescabonam apud Tielom. Fuit a principales
locus eius in Driel apud Bremer. Et erat dominus pere
illius insulae: insuper de Altena apud Wondrighen.

In ADELBOLDVM.

Adelboldus vir magnanimus, et prout illa frēbant tempora
enditus, hic quibus monachis, in politiis tamq; opini-
versatus; quippe qui in aula Imp: aliquando dixerat
et in consiliis principis scriptoribus ac intimis
fuerat. Meminisse quis antiquiorum, Sigibertus
Lambertus Sigismundensis, Dietmarus Cronen Ca-
mbricensis, Erichinus Abbas, Noratuensis qd: Et
Adelboldus & Alboldus duces quidem Rimbaldi sa-
racrorum, sed eos nescito significatu, quo diuini
nobili fortitudine, nec tremutate prodatum
diximenter. De Adelboldi ^{pro} contra Theodorum Hollandi
vel obiis Frisium Arnolphi filium, bello, nescio quo
olim maleficiati & omnes somniati sunt, quis anno
refelleret hanc notarum brevitas non patitur. Verum
enim hoc videtur obsequio sibi quotquot a ducis
filiis amissi nostri, Hagena, Eboracum, & La graue
Gorae, brevi tantum compendio illam complectar, ex
Dietmari, ac Cambricensi cron: et alijs sacerdotem fuit
antiquitatis scriptoribus, in primis & lambricensi in quo
fuit Regentia continentur: Locus erat quidam silus
et paludibus fere inhabitabilis, qui ab incolis Medio
nomibus accipit; ubi uidelicet Mosa et Wagalis pennius
de Rheno dilectis confluunt, nullusque ibi praeter
venatores et pescatores habitare antea consuebat; itaq;
Episcoporum treverensib; coloniensib; aliorumque etiam
abbatum communib;. Hunc Theodorus Arnolphi Gandav-
sis filius qui partem provincie Frisianum tenebat (quia
frisones ob mortem patris, quem interficunt suspitos
habebat

babebat) occupauat, factaque ibidem valido minimo
strauisi ac armis adhibitis (posse polum) nisi vindicari
conabatur, qui et negotiatoribus ac nuntiantibus grauissi-
mis oneribus opprimere direbatur, unde eis omnium
Lesvum quælla cesari Henrico in Novomagnum defecit
qui motus tot illustrium virorum prætribus, et maximè
monitione Albalci Traiectensis episcopi, ad quod maior
parte istius loci pertinebat, duci Gotifredo simul et
episcopis supradominatis, ut at Balzerio Thodensi prestat
et validum colligent exectum, que violentiam
imporib[us] expimant. Duxit, qui longam ramam ipsa
egressu videbantur, mesio quo parvo terrori morte
vocis fugaz temere suadebat, corrupti nulla necessitate
impulsi, fugax protinus responsum animunque Thodori
militibus addidere, qui fugantes impetratus magna ipsi
rage affecit, Giselberto eorum duce strenue lucet sed
deficiente rapto. Item paulo post, Thodoricus tan-
tus vice captivi potentiam vicitus quo in Imperatoris
fratrum recipere ~~de~~ diundem dimisit; cuius etiam
interdenti Thedoritus cum Adelboldo reconciliatus ip-
quam procul ab hinc narratione veritate absunt ea que
hactenus ab historiographis et Cronologis nostris narrata
sunt, facile videbit id, qui laboribus confundi adhibito
saniori indicio summi spluerit. Ita ut lati admirari
non potuerint nobilissimum de accesi iudicij inuidens videlicet
tanta eloquentia ralumissau imo ridiculam et absurdam
illam Thodori infectiōnem in Adelboldum ex rebus delictis
aliorum olim monaci defluxau, resonantem; nisi iam
prīus experimento diūcissim quoniam difficulter deysteramus
illa qua semel extutatis opinionē vestita in membris
nostre orbis conuictimur.

H[ab] manu proprio meo c. vera fidei g[ra]uius rapiti, oluria dran-
de vasallis Adelboldi missi reveratis, et Beneficia sua recipien-
tibus; que cum mibi suscepta sint, num Frenziano v[er]e
dificiano codice omisi.

IN BERNVIPHVM

Hic in diplomaticis Bernoldus et Berno dicuntur, ut sunt qui

Bernulfus

Bernulfum vel Bernoldum teutonice dictum putant
quasi domini auxilium, aut domino fidelis exprimit.

sed quoniam eadem
regimur

Conradi Salicis uxoriem Giselam scribens fuisse fabulatur
Martinus polonus in Cron. quod tamen falsum esse vole-
git Beka confirmat, ut ex Hippo qui vitam conradi
Imp. slm construxit, Omphrio alijsque fere classicis
scriptoribus, qui Conrado filium tractant ut Gisela
tonante Hemicum in imperio successorem factos cidenti-
mi constare poterit. Sed virginem in villa Bremerho-
yegressa, ux est ut credamus.

b
Consimiliter tradidit

Imperatores omnes et reges confirmare et investire episcopos
secularis quoque imperij principes, pie annulum et barilium
solebant cuius rei plena est medie etatis historia: unde
ferale illud dissidium inter pontifices Romanos et Imperia-
tores postea ortum, quod infinitis cladibus Romanum
et Teutonicum potissimum afflexit imprium. De quo
ritu videndus Ivo Cachotensis in epistola 60, 190, ^{cyp} ibidem
notatio; item Renatus Chopinus de facta politia lib. i. tit. 7.

Lothridis a. cornifera

Othildim sive Vilhildim, quam Omphrius Vilhaderus vocat, Othonis
secundi Imp. filiam fuisse, tradunt cum annalibus nostis,
Bockenberghus, Lazarus, Omphrius, qui ex Marciombe austriacis
filia natam volunt ut et Munsterus, atque Theodorus
primo Hol. com. mixtam, niuis mempe praedecessori comitis
tantum titulo contenti pro more eius Reguli fuitant.
Reusnensis tamdy hanc Vilhildim Ottom ex concubina natam
asserit: Beke tantum saxony dux filiam non expresse
patris nomine fecit: Et Chromitoritemicu nomini solius
exprimit.

^a
Eodem anno Conrad.

二十一

De morte subitam Conradi Imp. apud Traiectum pridie
non. Junij aº 1039 sic Otto Frisingens. Cron. llo. 6. cap. 31.
Non multo post revero ex Italâ Imperatore sanctamque
Pentecostem in inferiori Traiecto Fresia urbe celebrante
in ipsa solemnitate infirmatus xvii regni, Imperij vero
xiii anno, dies ultimus clausit, Apulterisque ibidem
intutus.

latus
vus, reliquum corpus in spiram velim deportatur. Anna-
les vero Auguſtensib.: A° 1039 Conradus Imp. apud Traiectū
in non. Iunij, ſubito moritur, et spiræ ſpectetur. At Wippe
de vita Conradi circa finem huc pluribus proſequitur.
cuius verba ſunt: Anno incarnationis Dom. M xxxix Imp.
Conradus diem sanctum Pentecostis apud traiectum ciuita-
tem Eufrae celebravit, ubi cum ſacratissimam ſolemnitate
celebrando, magnifice cum filio & Imperatrici coronatus
procaderebat ad mensam, mediori dolore corruptus est, tunc
ne tanta diu latitatio perturbaret, dolorem diſſimularunt.
Sequenti die, cum morbus letalis vegeſtante inſiſtaret,
Imperatricem cum filio regi Henrico pre fida monita validius
cubiculo. Interea ſic ſibi imminere ſentireb, ſicut in vita
ſamus in actu ſempre conſtant & ſtratus fuimus, ita in animo
nigra ſignioris fidei premaneret. Ut vocatus Episcopis et
Imperatori et filio regi Henrico pre fida monita validius
et hanc vitā migravit xi nonas Iunij feria ſecunda, fruct.
vii. Vifera Imperatoris apud traiectum condita ſunt, et
rex locum ſculptus donis & prædios amplexavit.

Quod hic Deha contra grauiſſimorum Scriptorum autori-
tatem Henricum generum dicit Imperatoris Conradi
non filium videtur ſicutud Europeum Godesvni Viterbi-
ensis, Vincenſi Belloneſis et Martini poloni, qui dulgi
fabulis quam deo historie credidit impluerunt. Et
mehomines opinioſis tam absurdæ adſupulatores
Antonini praefulpi Florentini, Benevenutus de Ben-
feldis, et alios inveniunt. De qua videndi croni
magni auctor, de paulus Langus, in crono citizeni.

*Henricus generum
eiusdem*

Multa apud Scriptores media etatis inuenio, que (quædam
poete ſolent imitandi studio De alio ſua traducere)
illi aliunde quo inre quædo miruā translatā ſub
vegeſtunt ſequere narrationibus: ruine rei fidei har-
tepida fabella preber facere poterit, que ſumptuā vobis
Ex nō qua traduntur de amoribus Einhardi archi-
capelam caroli Magni Imp. et Imme cuiusq; Imper-
ratoris

*Habuit autem id
Imperator*

vatoris filie in cronicis Lauruham. Deubico, Friderico,
Alpho, approbantibus.

Theodorus Holla
dix comes.

9
Igo vero ranciam discordiam inter comitem Thedorum
et colomensem ac Leduensem presules comitio, occupatio-
nem loci Mercede, pro quo et a patre Thedorito
contra Gofridum durum est presules supradictorum
locorum pugnatum prius fuit; ut ex Comitatu
ac Detmari cronicis rati minimi contractus et has-
naburgensis rem pacis attingunt.

Item prius comes
et dominus.

10
Florantium gratiam quidem fuisse scribit Emmius sed ipsorum
comitem fuisse mequatum, omni accidere videtur
doct. Schmidius, quem videt in historia Comitum Hollandie
Belyca consuepsisse lingua.

Hic reverendus
Antistes.

De morte Bernoldi sic habet Barlandus. Hic antistes extra
urbem Traiectensem moritur, quius armis Digni et
amplius praefuerit. Noviomagus xxv cum amnis gradi
suo administrasse tradit. Heda vero 28 annos sedisse
suntib[us] vult.

In cronicis magno ad finem sequentia debet legiuntur: Et alia
multa bona et utilia faciens: dirutis reparavit ecclesiis
et ornamenti varijs decorauit, et novas dixit: pauper-
ibus largas faciendo elemosynas, omnibus amabilis, ut
a deo missum omnibus dicerent.

IN WILHELMVM I.

Wilhelminum hunc primus, de Geldriâ natum dicit
cron: Bodo: Vnde hinc prospecti Gelria faciunt
Ex vulgaribus annalibus. Non iomatus et Bochenberg.
Aquilius Wribingo sive Wilmingo vi Geldriæ praefecto genitu
tradit. Statuum autem Imperatoris manifestis contra
Rom: pontificem fuisse defensorum, ac promulgatim
quorundam impletum, satis indicant que de eius
morte Bruno lib: de bello Saxonico Heliaci in Imp:
Ex Sigismundensi, et cronicon Athense pauli Langij X
annal.

annalib. ecclesiae Magdavurgiae refleunt Verba dicitur.
Lamberti Sigeburgensis ad eius laudem facientia,
hac sunt. ~~ad~~ ^{ad} tempore regni admodum curiosus
acceptusque erat, quoniam rex omnium que priuationem
vici publice agenda erant post se ordinationem dilec-
tioneat, vir regularibus literis apprimi conditus.
et. A monis episcopi colon. favore elevatum scribit
Adamus Brunsby in historia ecclesiastica. John Wil-
helmus cum alijs Germanie Episcopib, ut pro rebus et
matria comitatu Hierosolymitanam profectus per
losan ad modum institutus a° 1064, qui inde sequenti
anno non sime dicta discrimina domum regens est
etiam ratiobus or 5000 frei somnum desiderans.
Et Contractus, Vesprigenensis ~~et~~ Maranus inter alios
testantur. Quam profectus plenus deponit
Sigeburgensis; ad quin alia adiungit ex Lamberti nar-
ratione Aventinus lib. v annal. Boiorum, qui Wilelmum
nostrum non tantum graviter vulneratum cu Sigebur-
gensi sed et ibi mortuum (quod tam falsu est)
scitur videtur.

Videtur hic dies prælia, quorum prior a° 1058, posterior ^{Contigit autem}
vero a° 1062, id est quadrigintis post contigit, noster
autem confundens quae distinctius ex annal. vulgar.
Borkenbergen, Donza, Emissus explorare videtur.

b. De accusatione flandriæ prie Robertum, vide Meyerum lib: Robertus a. cum
J. Annal. Flandria. Margantum, Oudegeestum, aliosq: priuatis
rei flandriæ struxeret; quibus adde Sigeburgensis et signis
bertum.

c. Godfridi gibbosus Loharingia ducis mord, ut fcc. omnes ^{demum idem dux}
indicant incidit in v. cc. et alij in die Kalend. Marchi
 anni 1076. Meyerus et Borkenbergen annum pro
cedentibus retrahunt; quorum prior in eo quoque
coram videtur quod comitidum Lonaniensem titulo
exprimat. Locum vulneris accepti Antwerpianam farunt
Sigefridus. tamen in Frisia a quodam Hugario recepto
refit.

quod ut ubi pro
bat

stoky et
reputat, et Utrecht obijsser volat Cronicam. Oude geschrif.
plurique in eo conveniunt, quod immisso p Robertum
Frisonum ac Theodorum eius preimponere percussore, fredo
sit vulnera premitus. hoc pluribus distractient
vide Nobiliss. Douzamy libro x Annal. Holland. cui
Lamberti Sagnaburgensis (qui eod tempore bixit)
verba adiungere licet.

^{d.}
Eadem etiam anno
Wilhelmi.

Quae de morte Wilhelmi supra attigi ex saginaburgi
et alijs, mihi videntur eo iro partium confuta.
Rcm spacionibus exprimit Bertoldus Constantius
creberrimus Henrici IV Imp: hostis, ad hunc penitus.
A^o M^l xxvi Wilhelmus transetenib[us] episcopus multa
in apostolicum conturbatus, subitanâ morte absq;
Ecclesiastica communione post passa multitudine
cui Conradus subrogatur. Sed neque in mystis
annalibus, neque in Hollandiis (quorum tam
autores minus & que presulibus nubis semper
visi sunt) quicquam horum invenio. At omnis
Ecclesiastica dum sepulta affectum, et in
summo temulo honorificè levatum aferunt.
Heda quoque et Novomagus Lugduni dnos regimini
anno LXXXII adserunt.

IN CUNRADVM.

Cunradus Sueus Moguntini archiepiscopi cambarant,
Wilhelmo a^o 1076 succedit, Lanctoto saginaburgensi
monago teste. Hic accidit quoque agit Imperator
iuris expugnatorum, ut docent quia de eo libro
annalium Boiorum narrat Aventinus. quod nemp[er] in
conventu Gersingi 13 kal. Februario habitu, tam strenue
crysam Imp: defendebat, ut Gebhardus Salisburgensis
archiepiscopus etate et eloquentia præter coetos pon-
tificios venerabilis, cui respondendi proximia munci-
erat, ne hisce quidem contra potuerit, sed planè
obmuteret. Unde et in sequentem conturbationem Mo-
guntiae induxit, dilata; ibidem eodem praesente.
Cunrado.

Cunado, &o producta ep., ut factio Hildebrandina
omnino exploderebatur, et partum rapita doris deno-
uerentur. Volunt et cundem nec minus scriptor
editis defensionibus Henrici IV contra hugoicium pp
scripto.

Vibio Ermius scribit libro de historiis Fris. Recan
rebus Hollandicis foundationem esse, quod passim
magis libro videlicet in hoc est esse potissimum
locu, ubi orientalem Friesiam dicit Marsionis violenter
Hollandie permissibus abstulisse, quod non tam factu,
magis voluntate adiutus inde praecepit. Hollandi
in Com. xxiij. satis in occidentali Friesia vix
occupanda esse conperire solliciti. Marsionis
vix qui sic denstantur, faciant utique. Edictus
pater et filius saxonis; qui proxime fecerit sanguine
Imp. Henrico IV iuncti essent, hostiles tamquam ipsa
animam semper proferant de quibus praeter coronam
Lamberti, Dodgini, Sigiberti, pauli Laney, & plures
rei Saxonicae scriptores, vide Apologia pro Imp.
Henrico IV a Walramo Naumburgensi ut rident
discessu fructu, & nuper a ducissimo Freisico
dictum.

In punctione In translatione Teutonica antiqua hoc verbum
non habetur: neque n. verisimile est, postquam & summa
re data Antyliber et comitem transactum esse
restitutis etiam abbatibus, cum tan libeali victori
præcio, rapta tate domini, ad unigenitum boluisse; et
adungavit aliqui inter se, condigna aliquem honoris
frentia excepti ex terra manuvarii. Quibus
in omnino Thedoricum ab ultima illa barbarie &
cruelitate liberari, in causa sunt que de persecutoribus
in milite Gotefredi datus ab illo conductis scriptores
referunt: nisi in virtutem eius immanni insuper
parvicio maculatum, id quoque scelus remouendu
medio maluerit.

Othildiem Thedorici ronitatem quam et Gotefredus nominatae ^{duxit in uxorem}
^{Othildem,} in bacio

inuenio, Scrinarius ex Fabrio, Ludolfi Saxoni marchio
mo filiam de Roberti senioris sororum putat; quicun-
tam Albuinus in stemmate Witusinde reportauit, sed
Robertus marchionis filium Gertrudem Thedorito Bur-
grauio magdeburgensi mystam circa illa tempora pre-
dit.

In codicibus n.s. tam latine quam gallico huc paulo alibi
leguntur et sequitur: Hic temporibus scilicet a dñi
n. xci. Theodoricus comes v. calend: decembribz cuncto
reddidit animam, postquam annis xv bellicose recessit
Hollandiam. A post mortem patris xxx; spatus in
sy monachis monasterio. In quibus ~~xv annis~~ sub se male
sua regit duobus, Robertus comes vitatus dicto, Gode-
fridus dux gibbosus quatuor, Dix. opib. Wilhelmi uno
qui misere fariunt xv annos. Quibus inducatur
Theodorum hunc xv undecim post mortem annis
vere invenisse, priore vero xv retentis
tantum titulo, sub aliena potestabre offensiss.

super edificare propositi] Causam construendi hunc ad
fuisse nescient nostri quod, cum Henricus Imp. vi. ob-
destructum esse in seipsum a suis Mediolani templum
d. Virginis matris sacrum sic voti reuul fitis et simile
in suo regno erectum; auctor eadem fuit Conradus
episcopub familiaris, et a consilije litteratoribus hunc
in locum templi construendi. Sed cuius de destructione
hoc inenso ab hoc henrico Mediolano nihil inveniit
Goliarius captor Burgundius federicum conditoris hunc
templi fuit, qui cum temporis mundum datus natus.
Ego Conradus quidem hoc templum Imperatoris auro
adictum ex parte facile reddidimus, cuius adiutu mitem
plurima in collegi vestris archivis et templi ornamenti
hodiernis supresunt; sed ob intentum Mediolani tuptu
ab Imperatore voti affectu id factum esse, hoc vello
assessare hanc velim. huc mandisse in annum 1090:
tron: magno romperet licet.

Qui fundum adeo lato sum] Extat in columnâ mediâ templi
tauri sculptum simulacrum, hoc addito disticho:
Acce

Accepit posteritas, quæ post hia facula narros,
egionis cūtibus fundo solidata columnæ est.
Sed haec sunt posteriora de cœni. Tum simile quid continet in
templo Diana Ephesia (quod inter septem orbis mirabilia
numeratur) fundamenta stabiliendo; et forsitan inde
Exemplum ad imitationem a nostris defunctorum. Quæ
de re, verba Plini ex libro hist. nat. xxxvi cap. xiii
digna miseri visa sunt quæ sic adducuntur. Magnifica
tia vera admiratio extat templum Ephesia Diana 220.
annis factum a totâ Asia. In Bolo id palastri factum,
ne tectum nobis sentitur, aut latitudine tempore lucis,
ne in libro atque inscrabili fundamenta tantæ molis
locarentur, ante calcatis ea subfrancas carbonibus,
dein vellervibus lante.

Deinde a dñi mxcix. de tempore cœdis pontificis sic Chron:
magnum. Itaque anno pontificatus pñi 23 (qui fuit
annus palantis in xvii) dum episcopus 25. Sigisberto
ita gabet. A° 1098 Conradus Ultraiectensis Episcopus
teria quartæ paschæ Ceronicum magnis fricis quinta videtur
egredi post missam a se celebratam a quoddam suorum
in domo sua vivi miture. Vrspurgensis abbatis hac sunt
verba. Eodem anno (quo nunc pñi Ierosolymæ a Chri-
stiano capta, id est, 1099) chunradus traechensis
Episcopus a suis occisus est. Que ead in cronicis Abbe
stadensis legituntur. Nonius magus a Latrone fricis, ut
alijs a negotiatores fricis, peremptum ex vulgaribus
Croatis expellet. Burlandus hinc accedit, sed rausa
mois se ignorare tradit. At Heda in Egberci marchi-
nis magis ob rebellione in Imperatorum occisi, ~~hæc~~
fauoris hanti scelus nobs factum videtur, quod
et pontificis ille adulator Béboldus suo modo, id
est, non sine convictis, confirmare quisit his verbis.
A° 1099 Conradus traechensis non episcopus sed pñi
maternus turpiter a quodam occisus, quem upi dixer-
dari precipiti.

IN BURCHARDVM

His temporibus quidam Hildesrandus | Ad ea quae sic narrantur
proverbium est etiam dicendum. Iorū habet remode videtur
neque nō huic loco valde credemunt; neque hoc tempore
si vera sunt, contineunt. Et ante pontifikatum Hildebrandi,
id est, a^m 1073. leguntur etiam in Martini poloni co-
nico, et cronico magno ex fide etri Danianni, et alijs.

Anno dñi m cxi, cum Belkā facient, Heda, Cronicon Belgum
et annales vulgares, qui oīs hui et annos tribuant, et
catalogus M. annum mortis ponit 1013. Bartlandus quoq;
Noviomagnum scutus xiiii cum sedisse armis, et Hilde-
lynas eius tempoore captas, scriptum reliquit.

IN GODEBOLDVM

Nam et hoc anno Fundatio monasterij s. Laurentii in Ostrobothnia
incidit in annum x godeboldi teste magno Cronico. Est
adhuc tabulae foundationis nisi quibus narratur, quod ha-
bammis et Theodoritus alijque s. spiritus ardore
accensi cingulo militari retribuerentes, et in melius
vitam suam committantes, quendam locum solitarium
in palude Ostrobothnia dicta Oleracum, ibique ecclesia
in honore s. marie virginis et B. Laurentij construxerat
est. Ex huius monasterij disciplina prodit alumnius.
Rupertus Tutiensis postea abbas, vir doctissimus, q^m
varia in sacram scripturam didicit monumenta; et
sub Lotario ut fmp: obiit teste Tritenio

His etiam temporibus Cronici magis auctoꝝ trādit generale
concilium Hemis celebratum sub Calixto eius nominis
secundo, idque a^m iiii ut Cimphrius in cronico Ecclesiastico
probat, norabique maximum 426 fratrum. Hunc calixtū
femb̄t concilio a predecessorū ante indicio praedisse eo
quo supra anno, scribunt, Dodecanus, Robertus de Monte
Continuator Florenti Wigornensis et alij posteriorum tem-
porum historici. Unde mirari fatis nequio quid behar
miserem vident, cum hoc Alexandro III adhibet, qui
post 42 demum annos quam Godeboldus obiit pontificis
Rom: fuit. Et h̄c scriptoris vitium tradiſſem, nisi et nō
edictis quod videt in eod̄ seruēt repudiem.

Anno

Anno dñi M CXXI Florentium cassum a° 1121 obijse tradit
Heda, cui M. S. meus Beta, et antiqua translatio teutonica
cum chronico magno videntur consentire. Bochenburg
et annal. vulgare a° 1123. præfuisse vero cum hoc
nostro Heda scribit a° xxx. Cronicon vulgare xxxi. R.
Snoius xxxiii. Vide censuram diligentissimi Struisci
in annal. Belgicis ad cron. vulgare: qui annum moe-
tis cum Stokis 1122 agnoscit.

d.
Petronella vero comitissa / Errorem suum de fundatione
monasterij puerorum in Remsburgi pluribus discutit
Struicius in annal. supradictis. Vbi tradit a° 1123
17 kal. octobris per Andream episcopum Traiectensis
tempore Remsburgensis monasterij D. Virginis matri dedi-
catum fuisse. Nam vero anno post 1144 ibidem
sepultam.

e.
Henricus Imp: apud Traectum Henricus hic v eius nos
Romanorum Imperator ab Ottone Friesensi, Conrado
a Lichtenau abate, Sifrido presbitero Gobelinus P.
Langio alijsque Germanis scriptoribus voratur
Omphrini tamq; et Italici plurique quatuor
pariunt, nomenq; inde quo dodecim et
continuator Srafaburgensis Lamberti, inde impieci
et regnum distinguentibus, qui quatuor eius nos
ingen hom: Imperatorum vero quatuor dicunt:
Mortem eius in sequentem, calculo fortis Anglorum
comciunt Robertus de Monte et Matthus West
monasteriensis. Roberti hæc sunt verba: A° 1126
Henricus Imp: Leodij passa Domini reliquias
Aquis contendens, morbo durum puli molestari
coegerat propter quod ibi aliquot dies remoratus
est. Demde quasi pentecosten vibratus
Utrechtum docuit, et tandem fecia quinta
in pentecoste (x cal. Janu) abb. Brisa: xii. Omphrio
ui. P. Apes Westmonasteriensis Mattheo.) vitam suum
regno amissit.

f.

Conradus Cœfus attam⁹ | Conradus n. dictus Salicus, vel
Frances⁹ mon⁹ attam⁹ fuit Henrici v. sed pecunias, quod
ex epitaphijs apud Vespergensem abbatem liquide-
patet, horum n. eis loco:

CVNRADVS II. HVIVS FILIUS HENRICVS Huic fili⁹ Henric⁹ fili⁹ eiusdem
IMP. O. 1039. III O. 1056. IV IMP. O. 1108. HENRICVS V.
IMP. O. 1125.

Secundum antiqua prærogia; Quæ illa sint prærogia
utroco, nunc constat prædictis subbus Theodoric⁹
Urbanius in Westrogo et Ostrogo (Westberg⁹
et Ostberg⁹ in antiqua translatione territoria
inuenio) competiſſo; et minor Uboni⁹ Emissi⁹
donationis a Lebuo, Ottone iii. et Henrico ii. fides
~~allegata~~ profire in medium, que eti⁹ dīa eſent
nihil tam⁹ tale probare debeat.

Anno dñi M cxxviii | Godebalduſ ſine Godewalduſ (ſic n. apud
Bartlanduſ habet) epifcopum Traiectensem Dodechinuſ q.
Mariannum ſupplement⁹, a dñi 1127 mortuum eſe reficit,
cui catalogus Epifcoporum M. S. adſipulatur. Et
quibus plenaria cum moſis aukore xv cum amnis
ecclesiam Traiectenſim rediſſo efforant Bochemburg⁹
tam⁹ singularis ea in re opinomis XVI eadem anno
tribuit.

IN ANDREAM DE CVICK.

Cron: magnum Belgicum ſic habet: D. Andreas de Kuic natus
Leodium prepositus et electus est Traiect. Epſ. a dñi 1127.
Dodechinus vero variat in anno, cuius hoc uiba: Anno 1128
Traiecti epifcopus ordinatur Andreas prepositus Leu-
diensis.

Ut Heremans pro anima Florentij, hoc ſeculo potissimum
involut⁹ mod⁹ ad expiandas principum virorum
ſedē monaſteria Tempisque conſtruit, et
largis redditibus monachorum prius redemptio-
rias exortare; cuius et exempla paſſim occurunt
etiam in hoc libello. De fundatione a ⁸ monachis
Marie Virginis in insula, vide Muzeum in Cron. premont.

Anno 1128

Aº dñi m cxxxiii. cum iā hyemis | Vbbo emnus hæc rera
annum 1134 accidisse tradit. Theodoricum magis
Sextatum beneficio Lotparij tñp: annunculi. Et
temporis quoque commoditatet opus reperi-
te quam maximo exercitu proximus Friesos
per longas et leatas proliides magnis crudibus affinis.
nebula vero glacie et fide infecta tandem
diffidere coactum. Sed tum si rem fuisse cum
ijs Friesos qui vicini erant Allemarij, satis ne
verborum contextus indicat. Hinc credibile
misi videatur, quod oīa bella que superavros
tantes contra Friesos presseret pro occidentalis
colunno Friesie modico preacta sint; riuus
et posterioribus promullis comitibus infidae
mentem aliquandoi possessionem fuisse, que
regnante rebus farietur inventur.

Tantæ molis erat Fagonium compescere gentem

lib. viii.

Eisdem temporibus Florentius, Cronicorum ritinicum narrat,
Friesos cum attipserint Florentium male cum
fratre conbeneret cum ad se accedisse. Enique
auxilio Allemarij intendisse ac depulasse, et
totam denique Kenemariani turbatis omrora.

Fudem amo Folcoldus, hæc historia a Miroo diligentissimo
thelesastore antiquitatib investigatore, ita narrat,
in cron: ord: præmonstratensium: Folcoldus primus
detronis Moym intelit et Wahalim flumis sita in Tesc
Santia in granissimo vito puerulo res. ex voto
Andrea episcopo traectensi probante, castrum suum
Beiram in monasterium combustil aº 1134.

Qui traiectense pontificium xi annos Cronicum magnum
Heda et Noviomagus huic accidunt; exterum Barla-
dus, Snius Bochtenbergius, ex bulgariis annal: x tantum
tribuunt annos.

Anno Domini M.CXXXVIII. Cum hoc fice omnes quos vidi con-
veniunt scriptores, Heda milionius videtur dubitare
de a° 1139 quem quoque annum catalogus M.s. agnoscat.

IN HEREBERTVM

Frisingensis antistes
Hartliebum vocat

In ms. m.s. Hardbertus legitur. Cetero: magnum Hardbebertus
habet, Albertus Stadenus Harbertus, Emmius cum Novonia
go et Barlande Herbertus: Hunc id Emmius hominem
Frisium apud Bierumaniob natum e familia plebsa fa-
dit, cronici vero Belgiorum categoriæ dicunt vocat Valde
gloriosum, id est gloriae cupidum, qui pontificatum in-
iecit a° 1138 sed scilicet a quo Hugo Coloniensis
datus ep. Archipiscopus.

In cronico magno ad principium huius capituli inser-
itur sequentia verba. Iustus temore Contradicte Romani
orum deo dedit ecclesiis tractibus autoritate
eligenzi episcopum Tractense: quod Eugenius tertius
confirmavit. Exstat diploma apud Hedam.

grauem seditionem in Trenta resperit, hunc tumultum ini-
disce in annum 1243 narrat Ubbo Emmius lib. vi
hist: Fris: quem vide. Si tamq; ordo narrationis
attendendus, ut vera sunt que in croninis leguntur
in initio pontificatus Heriberti per accidens. Veri-
similius videbitur.

Eisdem diebus Otto palatinus. De comitibus palatinis vide qua
doctissimus Freherus annotavit in principio lib. q*ui*
de originibus palatinis inscribitur. Dicitur autem
hic Otto sororius Theodori nono more, quod frater
ipsius Theodori nupta esset.

Hugo de Boter fortissimus teutonicus / Hic ex familia Achela-
na fuit filius Johannis Achelij domini, de quo sic nomen
antiqui? Daer na quam syn soon fan eedel heer

Met noch syn broede Hugo Boterman iof-
ita et cronicum dulcioris illum vorat; vides autem cog-
noscere illud ab posteris deductum, ex diplomate,
quod exstat apud nobilissimum virum Jo: zulemum, reverendis
Hercz alorunquis locoru dominum et urbis Ultraiectum
praetorem: in quo Johannes de leda testes adducit
Johanne

Johannis dominus de Aertke, Herbernum de Monte,
fratres domini Johannis de Arkel, Hugo et Hugom de Butere,
et Johannum filios suos circa annum 1253.

Fulmineum coronem gerens in manibus, antiqua translatio xara
prosternit. Expressit: die blissen des vrouws, dat was
dat boek daer hij den graue mende viemaledich
wordt.

Abijens pileum fraxineum / in M s. mto sic legitur, abijens
pileum fraxineum galeatum, splendidum leoninum
lycenum et paramentum auratum. Cron: Magnum:
Abijens pileum fraxineum, galeatum splendidum, leoni-
num lycenum; Et paramentum auratum. Notis
intepret in tentoritatu linguary Exemplificat hoc modo:
Hij dede aff synch halem, met den tuches van
synch scribde metten lebbe endt in guldely co-
mirkel. Et manusfractis mto fawet, quo d' Ideo
lente olim galie ex corio fuerunt, pilis in modu.
paramenta vero dicuntur ornamenta.

Palatinus castrum suum de Bentheim. Hinc constare potest
ia quae sub Adelboldo de vasallis apud Heden traditur
non esse illius loci, sed ad postulatorem episcopum reba-
gera. Nam si tunc temporis Bentheimus liber minister
ialis Et hereditarius episcopi ianitor fuisse,
quorum nunc castrum suum de Bentheim Ecclesiae
oblatum ab eadem in feudum recipiit, cuius respon-
sionem ante episcopi vasallus distributur.

Aº Domini MXXXVIII. Theodorus a Hollandie, haec desunt in mto
M s. sed habentur in annalibz Eymonden his totidem fice
verbis, nisi quod ibi loco 4 solidorum freelingorum, sit
4 solidorum fusingensium. Stofius in cithmis annum ponit
1140 protectionis theodori. in diplomate Eymondensi
prosternit legi annum 1139 pontifikatus Innocentij pp. 2.
aº XII. Annal. bulgaris xiº habent. At annus xii pp.
Innocentij 2. est Christi 1141. Aº vero 1143 Hardibyl
episcopus Tarent. hoc privilegium legi fecit corroboravit.

A° dñi m c xlviii, cunctas traect: / hor incendium accidit
ad xi Hardberti ut cronicum magnum tradit. Salutis
autem imago cuius hic mentimur duravit ad nostra
vaga tempora, quare puerum aliquotius me vidisse
memini.

Hardbertus a Episcopus a mcl. iii Id: Nov: de anno obitus eius
conveniunt atque adeo Albertus Stadenus abbas in ann.
sic ait: A° 1150 Hardbertus traectensis episcop⁹ obiit.
In die variante, plerique n. iii Idus Septemb: . sedisse
etiam 12 annos fidei probant; Baelandus quatuor
addet mensis.

Qui dudum Comitatum derbergiae reg/ Diplomata extant
apud Medam, quorum est meminit Ubo Emmig lib.
vi rec. Falsar: non longe a fine. At quo in loco situs his
comitatus vide lib: eius i

IN HERMANNVM DE HORNE

De Hermanni filius progenitoribus nihil invenire potui,
familia erat Hornana in historiā Brabantia Duxi
et aliorum nominetur ab a° 1100.

Cives a. Traiectenses Fredericū de Hamel / In M.S. into Cod:
houel legitur, cron: magnum houel habet; Heda, Hauel,
quis ille oīe vnde ignoror. *

Hic Hermannus fuit homo leuis animi / sic quoque habetur
in M.S. et chronicō magno, quibus sanguis accinit, sed
Baelandus ut cronicū vulgare cuius verba sunt,
saret van simili videntur legiſta leuis animi. Sub
hoc antiquitate (testis interprete Teutonico antiquo et
monomodo) cūtias Ultrialectina civilis contorū
olim obscurantissima in Syntaxis primū dūsa ist
factionis. *

A° dñi mclv Frisones de Drechtē / vide cronicum filium
Amelij stolij, ubi pro villam de opdorp, Leyte,
de gebuere vbi Okesdorp: cronicum vulgarē habet
extorpe. Drechtienſes p̄cō et drechtelandi bidic

Otto Fugingenis
hunc Adelst comitis
filium nominat que
vide libri de gestis Ardu.
cap. 62

in olim vorati qui Kilomarijs proximi, tractum illu
ab Alomario Enckusay vijne insolubant, long
iam pars aquis absupta plectit.

IN GODEFRIDVM.

His diebus reg Theodorus comes ^a In ultimis Skokij le-
gitur Theodoricum obiisse a° 1157 postquam & am.
comitatus presulisset; quo et facere videntur ea
qua scribit auctore cronici mortuū, nōmō Godefridū
Episcopum creatum a° 1156, id est, ultimo comitatu
Theodori, vide annotata scripsi ad annales bul-
larii.

b.

Duxit in uxorem Adam s. Henrici regis, Henricus fuit quidem
filius Davidis regis scotorum, sed ipse ante eatus
p. m. XII. am. mortuus ad regnum non apiebavit,
ut post pluribus demonstrabitur.

Anno dñi M CIXIII Trentones ^c Cronicum magnum tradid
hoc inde his in annum pontificatus Godefridi quintum
d. est a christo nato, si bene calculum posui, 1161. Val-
lace cronicon habet 1164. cui ad singulari bidehi
Eminius, quidam vide lib. viii histor. Frisicarum.

d.

A° dñi MCCLXV contentio grauis, / A° ut habet Cronicū magnum
Pontificatus Godefridi decimo; de qua vide etiam lib.
Eminium loco prenotato, et que tam supra de ḡr.
contentione ex donationum variaitate attigi: diploma
compositionis extat apud Heden.

A° dñi 1166 Friesones vadum ochenroed, in cronicō Rethmo
ottenfort legitur, antiquus vero interpres Trentonicus
Beke hic wat ottenboerd habet. hic mihi ergo bidehi
Heda, qui a° ubi haec accidisse tradit, nisi frumentis
tulpa numerus rovrapotus sit. Si quis haec et sequen-
tia

tra cum frisyno Bella attentius levavit, is famili
iudicabit quantum in a rectâ historice veritatis
via decedant, qui comitibus Hollandensibus fuxa
ducalib possessorum tribueret (quod et ante
iarr memori) non videbuntur.

Beata Maria minor, Templum immut paroeciale, quod
eunis vorant, Teutonico Buerkerk. Capitatus eo
ecclesie vocabulum in canonicis antiquis invenit
D. etiam Virginis matre, post duo collegia tēpla
siderem olim sacra, dicatum.

A° dñi M C LXXVII, conveniunt omnes in annum mortis
episcopi, 1178: quibus consentit Godefridus monachus
coloniensis in suis annalib: his verbis; A° M C LXXVIII
Godefridus episcopus traiectensis obiit; cui Baldwinus
frater comitis de Hollandia substitutus est. sed et
hoc notandum Baslandius preter opinionem
annum xii si tantum annos tribuit, quod
ille Arwoldus unde hauc sit ignoror.
Hic Godefridus giganteæ staturæ homo fuisse videtur
ut ex ipsis capite aliisque ossibus major & opulent
a' scilicet 1280 crutis satis apparuit.
In chronicis magno ex cron: traect: huc adduntur
Contentum etiam ecclesie traiectensi oppidum de
Heney & reliqua patrimonio sua, quæ usque in
Godefridum dudu' quiete possidit.

IN BALDVINVM SECUNDVM.

De Baldwino episcopo sic chronicorum vitemicum:

XI' taer l'seuentig end' aste,
Wert bisschop t' Utrecht met mochte,
Boudijn gecoren sonc Sophien,
Die proest eerst was t' sinte Maruen,
Graue Florens was syn broeder.

Burgenses suscepient enz. Que de vasallis ecclesie Tra-
iectensis

iectensis in Adelboldo supra narrantur. Vgo ad hunc
locum referenda puto; subsequens eius opinio mea
miserationis quae sit adferre nimis est longam.

Solus a dux Brabantie. Hunc Godefridum in Lotharingia
& Brabantia ducem fuisse necesse est. si tempora
ratio habatur, in cuius tamq[ue] gestib[us] mil[iti]a locu[m]
invenio. Nem[us] a. attingit Aquilius in Gerardo
comite Gelone; cum eius ~~filii~~ Ottone illud quo= frater
dammodo hereditatis ~~est~~ continuum: quod
sequentibus verbis destruit Godefridus Mandrus
Cobon: Tunc (a 1187) stram inter Baldwinum
Tranctensem Episcopum & Ottoneum Comitem de Gle
bellum granis committitur pro terra Velutine, eedes et
intendes grassantur: quod voluntate Imp: agitari
fireretur, quo minus auxilijs partis illarum
fuerint Coloniensibus. et.

Sed ecce federicus, sententia hanc in rem postmodum
ab Henrico ~~et~~ Imp: Frederici filio pronunciata
stat axiū Hederis; Godefridus autem monachus
supradominato, partem hanc in occultam diuinis fei
tibus roda primisday ad sarcinam expeditione
preparantis domini videtur infervi, cum ait:
Episcopus Tranctensis et comes de Gelone et multi
alii, quod disciderat antea mense in concordia potuit
reducere, nullo nisi spiritu dei mediante inter
se reconciliantur. a 1188. d

1° D. M. C. IXXVIII decreto Alexandri, Bellum hoc sacrum quah
fuerit desperationis et fame ex infinitis temporibus
monumentis cognitissimum est, cuius tamq[ue] exito
infesta tanti Imperatoris morte non nisi lucido
suo orbi Christiano esse potuit. Ceterum Decretum
Alexandri quale fuerit inbetire non posui, nisi illud
decendum sit, quod fecisse Alexandrum in tradit Sabat
lius Euseb. ix lib. v. ne scilicet ferum, ligna, armare

Turris

Turris aut Saracenis importarentur. Hor vero constat
ex pontificum fastis Alexandru papam a° uigi mortuum.
At superadicto anno hunc expeditioni incumbenter
Gregorium VIII papa ubiisse, siue clementem in
substitutum.

post deca Abduta est; In Ms. modo plura inscruntur
de soldano, ut se contra Christianos minuerit,
ad eosque literas dedit, que ut in cronio magna
ita et scripto continentur, neque ad historiam nostram
magno per pander videntur.

A Et anhe vnum
martini polong
m cron:

Imperator consilium petiit ab triclinio: Chronicum bulgare
hanc inclusum vorat Joasimius Abbatum calabriam
spiritu propheticis predictum; chius etiam monachus
pontificum dom. dicitur notatum. Hunc adspici-
tatur auctor Fasciculi temporum Xvarnerius. Apud
alios scriptores vix illa memoria.

f

Hec Imp: quidam astius tempore, omnes facie quaque
vidi huius rei scriptores cum nostro Britano fariunt
nisi quod aliqui id a° uigi factum videntur. Sed Paul
Emylius Francorum historicus ex Gual. Tyrio eius
temporis scriptore dissentit, libro n. sexto ita
habet: Dum Selephum fe: C Cydium eilicie ambo
hodie de Ferto Italis dictum, putant) transmitit
eguo offendente, iam gravis atate lapsus, ita quod
affactus, ut inter manus sublatus paullo post expira-
vit. Omphilius quoque in hoc differt, quod cadaver
Imp: tyrum translatum, atque ibidem sepultum
trahat. Rayeno milionibus qui itinere ipse comb
Anthiochiae terre mandatum, cuncto filio, expressis
indrat verbis.

Eodem etia anno,

g

Florentium in comitatu Imperatorib Expeditioni patrum
intervisse, prete aliis, nominatio exprimitur Annales
coloniensis Godefradi, his verbis: Decenit (Imp:) duces
Sueviae filium suum & comitem Hollandie Florentum

ad

ad expugnationem ciuitatis (videlicet Ierum) mithra.
Quod vero magna pars principis et proximi
caresignatorum interierit ibidem ex aeris interpretata
constant omnium est assertio; Inter quod et Florentius
comes a mysteriis armalibus memoratur, qui quendam
presul in comitatui diligenterissimus te dicit
patrone sue illustrator scimus. Unus ad dary, quod
et is notavit de equestribus Ludis, a° 1179 Colombe
a Florentio celebratis, Landatis etiam aut proibus
heraldo ut eius interprete Fr. Modio, id. mense confi-
tum videt, cum eius rei me temum quidem metuere
Godesfridus superannominatus, neque illus alius probatus
autor farat, ut ipsa ibi posita proximum nomina
re meis ex diplomatis certis expressis resella-
tur.

b.

Wilhelmus a de Hollandia / Quod Fresonib[us] (sub quibus et
Hollandi latuerunt) in hac expeditione non
minimi sani precij fuerint pretere nostros, etiam
Italici scriptorib[us] Blondus, platinus, Isabellinus,
alijque tradidicunt. Et de ptolemaio tunc temporis
capitai frequens et historia de Damiatâ vero nulla
quare expeditione Damaticam hinc posseme
puto, quod ut noske Scimus rati annotauit.
Acquisuit hic multa de haeremantibus inseruntur in
meo ms. cod. que etiam in scrinio magno le-
guntur, sed quod gressu loci non sint libenter
pretereo.

c.

susciperet in fendo comitatum orient. fui. Hidicula videlicet
haec transactio; quasi Wilhelmus, qui, quod ab ge-
reditate paterna excludetur gloriam max-
imum iam instituisse; atque adeo contro-
fratrem Bellum suscepisset, imaginari haec
donatione pacari possit, aut transubendi
in fratrem orientalem Friesie dominium esse
confiniarios unde Theodosius ius esset, cum ne
occidentales

occidentalis quidem terre sue vicinos compagines
aut suo subdile imperio & auctoritate quibus est. vidu
vbovenij Emmium libro vii hist. Fis:

cum illis de Kuyne, hoc wilhelmi cum Kuyne habuit
bellum, et quo iure illi in tutelam Traiectensem se-
dixit. in Emmij historiarum libro vii scriptum in-
venimus. cronicon vero Aramicum ne meminit
quidem.

m.
A.D. m. ex vi. Cum Balderinus, Bellum hoc patus verbis
prosequitur Emmius libro vii historiarum circa finem.
Quo etiam spectat bidentur quo Godefridus Colo-
niensis attingit in Amalib. eorum modo: Episcopus
Traiectensis terram Fresonum inbadens cum multo
praeceps tamquam redit. annus tamquam rorabit.

n.
sed dux Brabantiae, hic fuit Henricus primus Gotfridi
filius iam post mortem patris ex Syria domum reu-
sus, sed huius utrī vix Brabantiae amalib. meminirent.

Ecce præstil illustris, Cum phegum qui annum mortis
Balduino tribunt 196, content ut Godefridus Co-
loniensis; unus tamquam Emmius anno in frequentius
annum sive obitum productus.

IN ARNOLDVM I ET THEODORICVM L.
Omnis huius capituli historiam tubidem fieri verbis narrat
auctor Cronici magni Belgici, a quibus vix abscedit istis
nisi quod nomen Remigii Wilhelmi non exprimat: Es-
muis similitudine attingit in fine libri vii.

a
Trans Nodam, Hoc verbum Noda (niedam interpretatur
federatus Frmp. in diplomate) in editione Furthiana
perpetuum mutatum in Mosam. Lecturum id in leticis
particularibus Wilhelmi Bavarii & Ultraiectinorum
tanqua

tanquam limitis provinciae inferioribz: b[ea]tifici de
Node Ende Godewaere alio ab dy Bishop en dy
Sticht van Wrecet dan oudt b[ea]tifici. b[ea]tifici
Sedie de Gribbe. b.

A^o d[omi]ni M^cxxvii. Theodosius. Nota hic pontificis h[ab]it:
in bidivisam amulacionem, q[ui] vel immixto Imperatore
Traiectum obtrusit exco[m]p[ar]tum, v[er]obato id quia
ipse p[ro]p[ter]e baculum et amulum iam confirmavit,
me scilicet tantum iuris Imperatoribus in suum pre-
mitione tradidit. Id vero factum ut non
magnum indicat post secessum trium amorum.

IN THEODORICUM II

Hanc electionem paucis explicit variatis minime no-
minibus Godefridus colomensis. Hoc modo. Corrado.
(pro Arnaldo) preposito de Darentre, et Theodo-
ricus comitis de Holland ecclesie Traiectensis nunc
mortuis, suetulus Theodosius de Nureberg. Post
electio[n]em vel. Antwerp[em].

Vide cron. magnū
Belgium pars 38.

Armatā manū cœpit, de raptuitate episcopi Petri or-
stochius et paucis tantu attingit Emmius. Ceteri os-
etiam Hollandi vim ac iniuriam præfuli factam mea-
tacent meque dissimulant; sed ad nomine respon-
suum postea paenitentem, imò penas multas
luerent, exprimunt. b.

Violenter eruerunt, post hæc verba tam in M. s. meo Recano,
quam Belgico magnu[m] Leonito, insciuntur sequentia: cum
quo Traiectum serpentino manu[m] remigarent

Sed ecce præfatus c. Geldare eod tempore, Hanc eti[am] Brabantus
pestinat Godefridus patriarchalis monachus. A^o d[omi]ni M^cccii Otto
dux et Adolhus colomensis Arceps colloquium habuerunt
apud Traiectum, super Mosam sita q[ui] de Republica et
Duciis negotiis erat. Una famili de precipuis ratiis hu-
iis colloquij fuit de iniuriciis que inter duces Bra-
bantie et comitem de Gelre pululabant. Siquidem
utique munus validam contraxerat, et tandem
pax int̄̄

pax inter utroque reformata · Diuersus lib. x Brabat:
proprius explicat : ^{1o} (inquit) 1202 Henricus dux nostre
Theodorico episcopo Ultraiectino confederatus in hibria
mouit : Occurrit comes otto, & congressari procul
dubio fuissent, nisi Otto Imperator ac Adolphus Ante-
eps coloniae, utroque Traiectum ad Mosam dorata
partem fidei impetrassent : Denuo tunc exercitus;
alij postea procello occidatum, raptumque Geluri;
alij ad Imperatores iter habentem pertine intercepti
fuerunt 20f. Segueruntur apud Lundum, que hic nosse
de Bello intre Brabantum & Hollandum prosequi-
tur. ^{2o} (inquit) paucissimus Barlandus atque ^{3o} (inquit)
Aquilinus planè facit : At doctrs. scribentius ad comi-
ti ottonis filium Gerardum videtur gran raptum habe-
recessere.

¶ 1o dñi mcccii, Theodoricus comes, Ipsi anno (inquit Godefridus
coloniensis) 1263 Theodoricus comes Hollandie mouit,
et traditur comiti de Los provincia cum filia sua
quod graniter fecerit Wilhelmus frater eius, congregati
militibus Lundum comitem de Hollandia expulit, et
filiam fratris abstulit.

Ad portum de Zychzee, ita Wilhelmi comitis, et quomo
innominatus ac saluus exiit Wassenaerij in Zelandia
procedens, scit de securitate Hennicus Stokius.

Cum Rogerio de Merhem & ottoni de Buren, Ad comites
non uno modo exprimuntur ; ^{2o} (inquit) n. lito Roge-
rini de Mathem et ottoni borne, ^{3o} (inquit) in vulgari, Rogerium
vander Meer et ottone de Beuren, alibi Ogerum de
Merhem et Justum de Wooy. Siquid ex vestigis ultimum
Rogerium de Merhem facit principem de Osthooy, qui
hic mebis veritatem inquirabit, nisi us diuinus vel actu-
lus.

¶ speciali tamq; confidentiam, Godefridus coloniensis compili-
dig totum hoc bellum complexus est, his verbis : Circa
ipsius tempus Theodorus episcopus Traiectensis cum
exercitu

excitu et pluribus nobilibus Hollandiam intravit,
ut prouinciam comiti de Los rursus subiugavit.
Sed Episcopo ecclavente, cum idem comis domini suis
in quodam oppido nomine Leiden degeret, prefatus
Wilhelmus de maritimis partibus contracta multi-
tudine tam pedestris quam pedalis exercitus, plurimos
eorum captivauit, ceteros in palude miseris, et dux
panis evadentibus cum ipso comite. Attingit quoq;
Meyerius in annal. Flandria lib. 7. ad annum 1203. que
advit; Losensem cessisse tandem Hollandiam
Wilhelmo, accostis ab illo decem milibus marau;
quod tamquam alibi non imponi.

Sed prevaricati milites, cum Kenemacijs Loduiciani
convenierunt consilio Ada comitis matris Wil-
helmi, ut in litore stokius.

Comitatum Hollandie de manu Frederici. At Fredericus II
a° demum 1210 regis Romanorum est contra Ottomum
quartum p. non igitur statim post Ada mortem id
factum fuit. Hollandie a. in prium Guillermo ab
Imperatoribus fuisse consummatum immixit et Em-
mis in Friesis.

Hu tempore obiit Malgorimus. A° 1214 obiit Guillermo
Scotie regis velredo filio Alexandro successore, id fratre
Milcolombi, apud Busenam lib. vii Scotiam; neque
Malgorimus aut Milcolombus ullum in bernis: Sed ex
vobis Busenano, ut res clariss patet, et quam futile
ac falsius sit, quod de ure supressione ad regnum
scotorum hoc narratur, constare possit, hanc iste
matis partem adiunxi.

Daudi rex	Henricum, qui ex neglidle genit ob: 1154.	Milcolombus s. l.	Alexandrum s. s. a° 1163 mortuo. Guillermo, qui ante patrem decessit amo. 1192. relicts	Alexandrum s. s. torum regem mi- iuncta Maria fil. fratii successor et ex tempore reliquat.	Alexander fil: Alexander rex obiit 1235.
		Daudi Gariogha comete		duas filias.	
		tibus filiabus ex quibus Ada Florentij coniux.			

Antistitio mortem oes feci. Primitus ab etiam exhem
in annum 1212 a christo nato referunt, solus Bocken-
bergius dissentit, et a anno obiisse tradit, sed sic
praecepisse videtur trium annorum scisma, cuius
meminit auctor cronici magni, inter hunc Theodo-
rum et Balduinum medium. Godefridus Coloniensis
de obitu Thedouci, sic habet: A° M CCXII theodoricus
Traiectensis episcopus in die s. Nicolai obiit, pro quo Otto
frater comitis de Gelre succedit. Hinc auctoritate
Albertus Stadenus, nec quisquam nostrenus refuta-
tur. De tempore vero præfaturus variantium
Becano faciunt cronicum bulgare, nouomagnum, ~~et~~
Heda: alij duodecim annos trahunt tantum ut
Snoyus, cronicum magnum, Bockenbergh Ord et Holl.
historicus ^{Hedam quidam}, Balandus venit in mentis divisione
nullus proponit, qui eundem vix vii in præfatu
imphense annos, tradidit non breviter.

^{sub 300 expo}
Heda narrat ex Becano miraculum de Eusebio a
mortuis excitato, quod meque in impressis, inde in
MS. mbo invenio, sed armatus vulgares refutant ad
longum, dñis: 16. cap: 6.

IN OTTONEM I.

Ottonis huius electionem his verbis exprimit Albertus
Abbas Stadenus: Thidericus Traiectensis ep̄s obiit. Cui
Otto frater comitis Gelriae, per Adolphi Coloniensem
Archiepiscopum, cui canonica electionem derabant
Interrogatur Adolphi anno XVIII. annorum, unius est pro
dispensatione circa ipsum in curia laboratum. Tandem
alio anno (tempore 1213) ~~Sanctus~~ papa ipsius
videlicet voluit, et cum se preparasset ad itus, obiit.
Cui Otto maior eiusdem ecclesie prepositus successit.

Zantensis prepositus, in veteri translatione Teutonica
Zutphanensis legitur. quod tamen alibi non invenio.

A° domini M CC V. de anno quo hic Otto obiit barrant
scriptores, 1215 designant Heda, Catalogus M.S. Gron:
Belgiū

Belgicum magnū, et ut puto Beka nostre, quam bis
manuscripto corrupto, quem Nouiomagus primus
in de se fidus petri & ~~Florim~~^{Florimus} Scotti sunt, 1205
legatur. Bockenberghus ex cronice vulgaribus 1213
statuit cum quo videtur facere Abbas Stadensis.
Sed et in tempore regiminis quantum dissidij
tibi illi annos habuit cum dividio Beka, ut tu
eo Cronicum magnum & Annales vulgares; snoius
et Bockenberghus tantum; Barlandus duos;
Nouiomagus quatuor. pro Kalendis, Bockenberghus
dicitur reportat.

IN OTTONEM II.

Hic aulicus Imper: Frederici II. Bernardi Iñi de Lippia
filius, Harmanni vero fratre fuit; quorum posteri
ad hunc sodie videntur, et comitatui Lipsiensi
praesent. Fratres præterea habuit Gerardum presu-
lum Bremensem, Bernardum padoverburnensem episcopum,
Theodoricum præpositum Damentrubensem; de quibus
narrat Albertus Stadensis in memoria dignior:
Misra (inquit) res otto traiectensis Episcopus, Bern-
hardum patrem suum in Episcopum consecravit Aldo-
ste, et postea patrem suum oddem filio Gerardum aliud
filium, in Bremensem Archiepiscopum consecravit. Ideo
Gerardus alius fratrem suum in Episcopum padoverburnensem
Brenam ordinavit. Sed quod hic additur ottonem cum
Imperatore cruce signatum mare transisse, dicitur
So me dubitare farit, quod Imperatorum rebus
expeditione Hierosolimitanam innisse, legam Episcopo-
ram dudum remisso, vel etiam mortuo; cuius profec-
tionem Saraceni ab 1217 cum Wilhelmo Hollandiae
comite in eo statim inducere videtur Godefridus
Coloniensis; qui in Annalibus suis cura simili dicitur
 anni sic servabit: Rex hierosolimitanus et dux austri-
cum Monasterensi et Traiectensi castrum Cesariense
palistica remiveditum brevi tempore viriliter pre-
sumit. Quo etiam anno vce sequenti Damiatum
obsidione cinctum a christianis exercitu ex no-
nago Paduano, Ubione emmisit alijs adiutio, in quo

tamen

tamen Imperator ipse presens non aderat. Et huius
reboranda sunt, quae sub Baldwino episcopo Papia
de Darmata capti referuntur.

Circa hæc tempora floruerunt. Hanc sive historiam
sive fabellam vulgariter quoque annales habent
ubi tamq; quadam explicatiunc; narrantur additis
etiam militum cognominibus & origine insigne-
rum persimil gentis. sed totam hanc narrationem-
culam ab invictis armorum prefectis, vix
heraldo quod hic noster historiæ appellat; pre-
fectam puto, qui hunc modi nomen mobilium su-
orum originis & insignia ditorum silent.

Verbum vero tyrocinium, quo Beha aliquotus dicit
decurio equitum, hastilium, ~~per~~ ~~de~~, quod est scipio
tormentum superbris enim Scipio ~~coram~~
Gallis rufes, Germanis autem ~~rurine~~ ^{vorave} pellit
mirat.

Hdem Comes a dñi mcccxxii. Wilhelmuſ obijſe a° 1223.
omnes fieri scriptorib[us] tradūnt. Heda tamq[ue] Furm[us]
vni, misi is corresp[on]d[en]tibus, anno a° 1220 amissus mortuū
spiritu[m] scriptissimū dicitur, et Sifridus petri Florentiuſ
filius eadem a° 1221 successus est anteb[us] ip[s]i.

His temporibus otto tractet: Huius controverbiae causa
sic expedit Regnus Snyus: Otto antefit et
Tractina eccliae de Hierosolimitana expeditione
renatus provinciam suam bene parataq; inbonens
maximus in ultro discordia involuit; quippe granata
erat Episcopinus aere alieno, creditorebus fratre Comiti
Gebrius atque Hollandus, epignoi opposita erant
officia aliquas sibi prætura et iusdictio per breves
Episcopij. Verum dum antestes et Gebrie combi-
tar in causa de tributis et prefectura discordant
ortum est bellum iis.

Duo fortia castra hum locum ita legium spatabant:
duo fortia castra alterius quod voce direbant
omnino.

^{omnino} defruxit, ut alium quod Burkhardt appellabat
219. duorum tantum rastrorum tam annales bulga-
res quam ipse Heda meminerunt. Verum cum eadē
Cronica magna, nec miles M. S. Beke quicquam
mutarent, Furrianam lectionem retinui.

Conradus portuensis Episcopus Conradus hic abbas Vilari-
ensis prope Louaniensem filius comitis Seymoris card.
et episcopus Portuensis designatus ab Honorio
III legitur; de quo plura cronicum cisterne a
Myræs mپre dicitur.

f.
Aº mº ccxxv commissum est. De hoc bello vide Vbbonius
Emmij Libro ix cap. Fustarum; qui cœdij m v Kalendas
Augusti refert, quo cum pleiq[ue] scriptorib[us] farunt,
misi quod ipsi Kalendas Augusti ad actusse velint He-
da annum precedentem ponit. Suffridus vero 1225
cum ipso Beke. Sedisse autem anno XIII. maioriis
fidei auctoribus testimant. Suffridus cum hoc mostro et
Noniomago XX, XIII. Brockenbiergub. Godefridus
colonensis rem brubus his verbis complectitur. Aº
1227 Otto Episcopus Tractensis electam militiam
trigat castrum Kuvorde expugnaturos propter
rebellionis eiusdem rastri possessoris, qui ei uiri
humajj tembatur. Cumque m die B Pantaleonis
idem Episcopus & comes Gelrensis cum electis et
famosis militebus nimis caute (locis n. totus palu-
dosus est.) rastrum impetissent, m talim difficultate
decombunt, unde non possent procedere nec reuicti.
Quo viso castri defensoris subito descendentes uniusc[em]
comprehendunt, Episcopum cum fratre preposito ne-
fundisimile decapitant, milites illos se defendere
non valentes, partim submigunt, partim transfix-
os crudeliter occidunt. Albertus Stadenensis huic artis
dicit: Otto Tractensis (miquil) Episcopus virsus tracta
ante Couerde Friesorum insolentiam compressurus in
paludo-

mº ccxxvii.

paludosolo a rusticis dñe Pantaleonis fera q. occidit. Ibidem comes Gelriae vulneratur, et plurimi circa cc milites auit filij militum, p[ro]cimuntur Thuringicus praepositus Dauentria, Episcopi frater, vulneratus vix die occubuit. Corpus defuncti Episcopi maximo cleri & populi moere Traiectum deficitur, et in B. martini ecclesia sepelitur. Willebrandus paduensis Episcopus, condicte Apostoli, vi subrogatur.

Dominus de Archie cum nepote suo, his verbis Bohemus n.s. et cronicum magnum curant, neque hoc agnoscunt q[ui] qui hoc Bellum discrinxerunt, praequam temales Bulgarii, qui et Nationem Hereticum belope de Archit nominant. Huius etiam in heraldois Et recti Bulgarii de gente Archidiaconus Johannis Archie dominus pugna Coesordiana precepit anno 1225 assunt.

IN WILBRANDVM

Huius nomine varie scribitur, Willebrandus Wulbrandus, Vibrandus, sicutque is eti Episcopus Paduensis, filius Johannis et Comitis Odenburgij ut Reusneus putat quod quoque bis in Palestinanu profectus tradit.

Papa Gregorius, noui huius ix^o, die dominico xii^o calend. Aprilis salutatus fail pontifex hom.

Copiosum eduxit exercitum, omnibus gressu belli seriem pluribus enarrat Ennius Lib. 9 ter. Fuficatu. At Godefridus Coloniensis breviter perscringit. A.D. (inquietus) 1228 Episcopus Traiectensis castrum Kuberde iterum impugnat, sed defensoribus sibi diffidentibus castrum in dictionem decipit, & nefarium Rudolfum domum castri ejicit, et exulare precipit. Qui exilium similes occulte reveritur, & castum solo raptum possidet, dicitis illis quod Episcopus ibi posuerat.

dimesis

diuersis mapenis attere, Magenæ vel Mangenæ insinuata sunt bellica et machina, quibus ~~bene~~ oppida ree castra oppugnantur. Et vestis man-
gam catapultam vocat quâ rela aut grandia
saxa iaciuntur. Beata sepius est vorabilis utibz
quambis in meo n.s. ingens legatur, quo etiam
bebo usus ipso auctor Codicis magni Belgii,
et frequentis apud exercitores sembarbaros unde
et Galorum digni et illi qui marginas bellatas
de munitionibz exigitant, ingens curbatur.

d.

expeditum Rudolphum tanquam, Hans enim balissime
attinctus Godefridus monachus col. ita tradit. Rudol-
phus de Kuborde et sui complices a Trecentibz
in rotis confunduntur. Idque factum Hodius
typus, a° 1231.

e.

In magna prærogativa parati, Cromicum magnum habet
cum magno compendio parati stabant: at Tu-
tonicus antiquus interpres sic transstulit: Ponit
in grote, houlede in dichter bulpe.

f.

1° dñi m cxxxiii. Omnes, ferè scriptoribz hunc Epis-
copo octo regimini annos turbunt; Bochabergus
ex chronicis sultari tantum sex. De anno quoque
obitus eius 1233° omnes conveniunt, praetegnarus
W. Brockius in catalogo M.S., a° demum 1236 mortuus
tradens. In die similiter nonnulla variatio, alijs
vi kalend. Augusti, quibusdany vii. non. matrini etiam
ipsas kalend. præfarentibus.

IN OTTONEM III.

Terram Stadingen Bremensis Diœcesis, de expeditione Stadi-
genſi pluribus cogunt. Abbas Stadensis, Albertus in Cronicis
historia Archiepiscoporum Bremensium, Crantzus Metropolit:
lib: vii. Non causas nemo melius aut uocine expressit
Urbone Emmo lib: x. rerum Frisicarum: alij allegant
quidem, sed tanquam aliud agunt, compendio tantum;

int̄

inter quos Godefridus colon: in Amal: cronicorū Hollandicū,
Duis: Et c. 12, Heda, Meyerus lib: viii. Amal. Flandr., Diversus lib:
x Brabantiarum, Snoyus in his: Hollandicā, Molanus
de mlet: satia cap: 60; Cronicum Belgicum, scriverus n
amot: Belgicū ad Cronicorū vulgarē.

b
Eodem anno Florentius Comes, Annales vulgarēs et ex ipso Hol
landiae historicus I. Bockenberghus cedem Florentij ad
annum 1235 reficiunt contra omnium tamē scripto
rum autoritatem. Minime huius cœdis historia
Archiepiscoporum Brevensium quæ fere cum Alberto Raden
si radem habet, in hoc doceba. Sed Comes Hollandie
domum regalis, in tornamento apud Novimugum
est occisus. At Godefridus Coloniensis, qui, ipsius anno (mense 1234) Comes Hollandie in tornamento
sufficeratur apud Corbianum in Ambianensi diocesi. Vide
quæ sic amotavit ad patruos annales diligentissim
scrivens.

xiii Kalendas Augusti, At cum ultimum et quasi inten
suum predium contra Stetengos testam, in diu sabla
hum & x kal. Julias incidit; et ita vox 23 dies inter
alio et cedem Florentij intersint, proprius considen
da videatur, quæ de anno mortis iam notauit.

c
Qui xiii anni strenuā, Cronicum magnum et Belha Itam
mrus M.S. xii tantum annos Florentio hunc tribunt;
quibus ad stipulantur Heda, Snoyus, Bockenberghus, ali
Itemius xi tantum, quibus calculum scriveris appa
bare videtur.

d
Trentones devicit, Emmius Trentanos auditâ clade
Stedingorum, considerantes quibus fulciretur
propinquitatibus novus Antistes, sponte sua latens
Traiectum missus, et aquis cum Episcopo tum condi
tionibus transfigisse, Propterea reliquit. In eam
hoc quoque reliqua multæ adiectum traxit, ut populi
ad expiandum fastius eo loco cœmolum construeret
ubi Otto Episcopus cum ceteris erat intercessus.

e
D. Petrum Capucium, petrus Capoccius Romanus, (tigris
Omphris lib: 2 de creatione pontif: et Card:) Diaconus ad:
s.

S. Georgij ad velum autem als Innocentio IV papam
creatus Legatus pro defensione iurium Ecclesie contra
Imp: Fredericum secundum in Germaniam missus.

Convenientes apud pagum Wormia / Wormen oppidum p-
inter Coloniam Agrippinam et Drissiam medium in riuus
agro memorabile proelium accidit circa a 1288 inter
Johannem I Brabantie Ducem & Reinoldum Geldri-
comitem ac confederatos Victoria Brabantum amphi-
tente. Sunt qui anno locum Veronam putent ac
quatuor Vigilam Britam cum suis virgibus appulsa
volant. Omnesque cum Abbatte Stadeni ac Crispio
Wilhelmo in Russiam regem &c appellatum tradidit
a 1289, praeceps quibus pauci Italorum sunt inter
Imp: dei reges Romanorum vittulunt; Germani the-
rix ad nos sunt, aut catalogum Caesarum suis nomine
augent. Et sancti infelix eius dicitur iudicasse & quisam
missi tituli videtur. Cetera que ad hunc locum fariunt
incidibili diligentia sua exrusit doctiss: Scrivens,
quem vide in annotationibus ad annales patriodatis.

Sed et dominus petrus, Hec et sequentia sunt in agno cronico
Bellico, ubi ~~est~~ epistola innocentij non habetur, quam bul-
garis quoque amales laudent sed hoc cronicum alia
quoddam hoc loco. Regentibus obtrudit non bone fidei, in
hoc verba. Erant a. m. sua electione et curia Petrus caput
cardinalis, rex Bohemiae cum filio suo, Arnoldus de Jenborn
Archiepiscopus Trenirensis. Conradus de Hofstaden Archiepiscopus
Coloniensis. Gerardus Archieps moguntiensis. Henricus de
Gelria electus Leddicens, Otto de Hollandia episcopus traect:
cum nomine alijs archiepiscopis et episcopis, Marcius Brande-
burgensis cum pluribus duabus & marchionibus & vasallis
Imperii. Que refellere omnis Conradus episcopus moguntius
in cronico sufficiunt sic scribens: Mortuo Landgrauu regi
Wilhelmo Comes Hollandia in regem elegitur tantum ab
Archiepiscopis Moguntiensi et Coloniensi.

Et ciuitatem Aquensem obidone cingere. Sacerdos presbiter hanc
rem sic breviter expressit: Comes Hollandia in regem Romanum
electus est, et ciuitatem Aquigrani expugnauit et ibidem a duobus
cardinalibus (forte episcopis) coronatus, regalem accepit
benedictionem, et abbas stadenensis. Aº Domini M CCXIX cruce
(ignati)

ignati Aquensem ciuitatem longâ obſidione obtinenter,
Wilhelmu[m] coronauit, qui procedens ulterius, Im-
perii bona quæ poterat, occupauit. Matheus quoque
Westmonasterensis tradit, i[n] ſtigatione Papæ abrogato
Conrado Imperio in eis locis substitutu[m] a nobilioru[m]
Alemanno Guillermu[m] comitem Hollandie, Argenteo
coloniensi p[re]te[ri] confederatum, Episcopo a. Leodunsi.
affis comp[re]hendit, modicam duri Brabantia, et
adolſcentem etate et ratiu[n]is integram reg[is] Conrado
vero ipso intellecto, suos miſſe milites Aquensem
at ruitatem illam q[ua]d coronari regis Alemannu[m]
solebant) optimè minuſſu[m], quoniam tamē m[e]di-
minis a p[ri]ncipib[us] et cunctis ignatis arctissimis
obſtrione preſſar, domit[us] reectum ab adiutoriis
Federici Imp: coactam fuſſu[m], ubi Emmig-
frisorum suorum potissimum virtuti & industria
tribuerit videtur, quod Guillermus ab Aquenibus
sit receitus; quibus etiam agriſ obiecti, et
aquauium coactarum inventum adſcribit.

K.

Archiep[iscopu]s a Treveriensis, hos ritus coronandi Imperato-
r[u]m vel legis Romanus, unde auctor mister deſumptu-
rit, ignoro; forteq[ue] a posterioris eiu[m] moribus pri-
occupati deduciuntur. Carolus n. quivit[us] eius
nominiſ Imp: harum ſeremoniarum p[re]cipuus
auctor audire, quod est Aurea bulla ab eodem edita
incuria videtur. neque priorib[us] hic nominatos
tum p[re]ſenteb[us] ~~fusse~~, neque eo ordine vint
traditis hic arbitrib[us] coronacionem hanc factam
crididimus.

L.
Omnes ubique caſtellani, haec pars attingit Godeſad[us]
Cronica Auguſtensis. Huic in his ut ſequitur: Huic (inquit)
Wilhelmi regis tempore ciuitates apud Rhenum cum
p[ri]ncipib[us] optimam partem inueniunt, obtentib[us] ſibi capi-
taneos deſtructos caſtra noſua, ut inuicta telona
remontent.

m.

Magnum in nigromantia, delicias nobis facit hic ſuendu-
dus, qui maximum theologum exprimere non potuit
misi

nisi eundem et magnum in Nigromantia faceret
more eius saeculo usitato; quo quisquis in naturali
philosophia aliquos fecerat progressus, idem ut
magis statim dubitabat, non quidem naturalis
sed diabolicas artes professas. cuius via exempla
plurima profere possem, si nostri uero esset insulati.
Tabellas vero huiusmodi tanquam spausas et interludia
veroris historie aliquotus interponit, tandem scilicet
reprimendi causa; quare miror cum milie de multi-
parâ Hennemberge comitissâ retulisse, cuius si
vnoquorum famam paterdisset. Sius narratione u.
hoc libro, nos racetumus.

Burgensis effectus est, ciuitate aliquem donare maximum
olim favores & benevolentia Romanum; cuius frequentia
in Romana republicâ Exempla extiterunt. Hic igitur
in numerum ciuium receptus est, et manus aut amplius
a ciuibus minus capere quod potuit, quam ut tanquam
membrum eiusdem corporis, licet praesepium, habed-
tur: sic supra traditum florentum huic attulimus
confidatrem olim ecclesie Traiectensis dictum.

Indeficiente thesauro, sed haudquaquam videntur hæc
probare verba Crantz Metropol libro viii cap: 27, stu-
dentis: quidam dicitur Hollandie comites Wil-
helminus venus stramineus et ad arma natum, qui
videbatur tempore iure posse tueri. Sed quid facut simo
menus belli? peragrabat ille Abenum et vechgalia
colligebat, Imperij patrimonium: sed rebus agendis non satisfaecit.
quibus additæ Abbatis Stadensis: Wilhelminis coronatus in-
tra themum aliquandiu commorand, cum expensas ad ipsi
confruas non habebat, in Hollandiam est monessit.
Nec illud; quod Imperij bona minime auxerit, sed
opprimoravit, de ab Imperio plura alienariit
ut de Noviomago et alijs constare poterit.

IN GOSVINVM.

Hunc annales bulgares, et ex ipso Bonnembergi fore dicimus
admi-

sidministrasse tempore tradunt: et catalogus n.s.
ante a me landatus, post bitemium resisse Henricum
presulatum, recepto Coloniensi ecclesiae decanatu.
immixtus videtur.

Henricum de viana, variis hoc cognomis scribitur; m.
agnos cronico de Vipena, sic in h.s. misa Bthia. pystog
xigena Legendum reputabatur. cum hac editione faret
Borkenbregius. Heda viennam agnoscerit. sed Vianden
probant plures; Cron: bulgari, Noviomagus, S. roys
Broekens. Viandenses autem comites in Burgundia
fuerint, cuius adhuc comitatus titulus prius Nassau-
nius manet.

IN HENRICVM.

Dominorum de temstel & Woerden, Amsteliorum, et Woerdens
potentissima olim familia; quarum haec territorium
woerdanus iuxta aquas veteras longa latèque bermis,
rio Traiectensem possebat: illa vero provincie Amst.
era quibusque Amstela fl. excurrit, dominabatur.
Et milionimus supremi iuris principis Traiectini
agnoscebat, cui amplissima Hollandorum urbē
Amstelocamum sua debet initia. Antiquissimi horū
inter ministrales Episcopi nominantur ex Am-
stelis, Ulgerus circa a' Christi 1108, Egbertus 1131,
Godefridus ad eundem annū, Giselbertus Egberth fil.
1170. Ex Woerdenis Hermannus a' 1131, harman-
nus et gosuinus frater eius 1185.

per virtutem presentis anni. En eius saeculi superstiti-
onem et imprias coniurationis vele etiam putatis
fœtidas: quibus utinam et non solum uteretur
qui redemptor noster vitam & quam proxime
imitari profertur. Lege libellum cui titulus
flagellum Demonum, similes alios.

Civica dextrarum sum trahentes, i. iuxta equum Episcopi
currentes; Dextrarius n. equus est bellicus sine catastre-
bus teste vestigio; et trahere est current a gallro
trotte. d.

Theobaldus

Theobaldus de Ghysen, transposita et corrupta bidentur
hæc nomina; et ex Meyerio, qui Jacobum Guisiamum lau-
dat auctor, sic restituenda: Theobaldus de Bæro
et Godefridus Ghysensis uel de Ghyses, utriusque
olim familia celebris, ut in Barcensi plurib[us] alius
Theobaldi nominantur, quorum tandem dona ad
Lotharingos p[ro]ceduerunt.

ita est in Cion:
Com: de March

Dux vero Brabantia, hæc quoque Meyerus refert, et Divanus
attinet Brabanticarum libeo xi, nec praetextit Stohius
in Vilmiss: totam vero hanc narrationem Belli cum
Flandris in Walachia gesti diligentissime examinavit
in suis ad patruos Annal[is] armotatis p. scriuerius,
falsa et minas verosimilia evictus, vera cunctam
aliorum scriptorum testimonijs confirmans, que
vida. Exteri paucis tangunt; disfidus presbiter bebo
tantum, Aº (inquietus) 1253 rex Wilhelmus contra co-
mitissam Flandrie pugnauit, et victoriam habuit.

Albertus Abbas Stadensis: Aº dñi 1253 Comitissa Fland-
rie militiam nuptio misit versus Hollandiam tota
Wilhelmum regem. Sed Rex Victoria potitus plurimos
ex eis occidit, et immumeros raptiuauit, et multam
inde pecuniam conquisiuit. Cronicon Augustense
diffit in anno, sed verat. Crantium vide Metrop.
lib: viii cap: 22.

Potenter expectaret post haec m[er]it[us] meo plura inserviret,
de Caroli aduentu, et occupatione Hammœ, excedati-
one Aremensis, aliaque que in vulgaribus quoque Chronicis
leguntur.

In ciuitate Genesi clam accessit, Meyerus errare putat, qui
Wilhelmum tradunt Genesie ab Innocentio IV acceptibile
insignia Cesarea, cui ego accedo, neque a quoquam id
traditum legi, præterquam a Barlando.

cives diffidari iusserunt. Mirari dic quis posset implacabilis
Wilhelmi iracundiam, et ministram vindictæ cupidinem,
qui ob omnis tulparum, totam prediæ ciuitatem tan-
tula amicam et amatam voluerit. unde equorum
divine iustitia calculo propria illi fata credidimus
est; ne famam antuctæ vita crudelitatis infamia obse-
raret.

Periret hoc addere vixim, nihil huiusmodi in Stobio mihi
invenisse.

Egregie viat de priore hac et felicie expeditione
Eustachius mihi habet croniconum bellicum. Et tantum
praeludia quedam belli narrat Ennius. Annus
1255 agnoscit cum hoc nostro Stobius in ritem, cui
accedit Onuphrius, Annales vulgaris, Bochenerius,
cronicum magni Belgicum, et mesio qui alij, maiorum
tamq[ue] fidei mili videntur illi, qui annum sequentem
quic expeditioni assignant, quorum nomen
facient mbit primos, Albertus Thadensis, Sifodus
presbiter, cronicon Augustinus, annales Colma-
rienses, crantzus, Ubbo Ennius, et garum deus
~~exactissimus~~ Explorator Petrus scrinerius.

^K
morabantur autem illis diebus Cronicum Stobi a suis
proditum fuisse minorem videtur. Aventinus in An-
nales Bororum lib. vii. a Flandris. Friesisque insulis
circumventum tradit.

^L
caesus est autem hic Wilhelmus, varians in annorum numero
scriptoris; plenius n. ^{ix} annos retrasse volunt, ut
alij, nonnulli duos tantum. Et illis diversa calculi
ratio, nam sunt qui minores ab electione, sunt qui
a confirmatione, etiam qui a morte Frederici. Et
sic singulis sua ratio constare posset idem proprius
intulit; vide quod sepius Landani scriuerium, ad
cuius accuratam contingentiam vix aliquis quicunque
addere potest. Hollandie autem praefuisse 20 annos
potioris tradunt. Barlandus etiam 29 annis in
publica administratione completis, easum vult, sed
debet, totidem n. Cum annos vixisse cum Onuphrio
cundam: Sed non vobis recte calculum posse,
et nisi 21 regimini, octo etatis quando eius
parere occidetur, accidens, aleator natus e
vit.

^m
Completaque est prophecia, Barlandus affinitur nec cron-
icus vulgaris habet, neque snykus. Sed quae eadē
sphæra

Sibylla fuit non addunt, Verum cronice Augustensis autor
alio adfert oraculum non assimile. Wilhelmus
fingit) ex eod mense (Februariis anni 1256) in Fai-
lia cum exercitu existens a Fresonibus post occisus.
Qui cum ad quandam civitatem eiusdem provincie
venisset factur ibidem invenisse sepulcrum opere
mirifico constructum; de domo & locis quae
cuius est hoc sepulcrum, dicebant quod nondum
quisquam ali sepultus esset, sed antiqui patres
deinde construxerint illud, regnoscentes quod
in eodem loco desierat Romanorum regum alegans
tumulari. Deinceps itaque et subiugata tota Fria
cum iam dictor ipsa terra ducet, a quibusdam
fugitiis fecerunt viam in arvundo latitantibus
insipidibus locundis, et in ipso illo tumulo ab
indigenis sepelitur anno regni sui nono.

A° 1266 obiit ven. matrona Elisabeth, Annales Bulgaro-
Gabant a° 1256. Dicitur in chronico Brabantiae
1260. De eius libet, vide quae notavit scrip-
tor.

Qui denum laesus in tyrocinio, dicens lib: xi Brabantiarum
hac facie eis verbis expressit. Biennio post pacem (Hen-
ricam i. a° 1258) Florentius frater Imperatoris, idem
tutor Hollandie, ac florentij filii Imperatoris, Antwer-
pi in dictacione militari occisus est. Delata est tunc
Hollandie cura Henrico duci nostro (eius nominis secundo)
consobrino novi comitis florentij, ib tamq; ob auctoritatem
suum insolentiam non multo post Hollandie pullo
de Florentio eadem tradit stolidus, cum minor
Antwerpia in dictacione equitum grauitate vulneratus
vñ. kak Aprilis a° 1258 ibidem, sed Henrici Brabantini
ne meminit quidem.

In voornree magnum exirent preium, stolidus locum
prei vernouts ee appellat. Cronicon Magnu Verno-
tum, Annales bulgaros verborum ee; qui hodie interrogati-
tus.

Inter Conradum episcopū Col: et Wilhelmu, In cronico bulgari
dicitur sic comes falcensis Gerardus. M. s. m. Beka
nomina non exprimitur. In cronico magno Belgico.
lego.

Etio Conradus archiepiscopum Coloniensem, amicu
Frederici et Temp. Eysten fuisse, et maximas mi
micias cum Wilhelmo comite Juliacensi posse,
a quo in p[re]lio captus, et carcere Nidechanu
per nouas mensas detenus fuit. Unde odiorum
remina etiam ad postulos manazim. T[em]p[or]is leonis
a Wodeoff in crinito Marrano; qui natus si-
dum secundum ab e[st]e archiepiscopum Col. cu[m] intelle
xisset Wilhelmu[m] Juliacensem comitem gressu
Wilhelmi forte filium in urbe Aquensi a° 1277
occisum, ad eo latatum fuisse, ut statim solemnme
sacrum indixerit, in coqu[er]e illud petri cecinierit.
Nunc scio vere, quia dominus misit angelum suu
et liberavit me de ore leonis. De hac vero expre
sione nihil adhuc in bello. memini Emmig capi aegide
ad annū 1267.

A° dñi mcccxxvii. Mira sic varietas, quod et Heda
animaduxit. Cum Beka concinunt Bochemburgi
et catalogus res. Bruxi, nisi quod illa xvi annis
Henricum sedisse volit. Ceterum Heda erat bidur
qui a se ipso longius abit, cum 1299 ottomim III
abysse tradat, et hunc 21 annis prefusso, qui
calculis addito anno Gosiuni in 1271 inuidet
idem procul ab a° 1257 quem apud eum invenerio;
quare ut ex sequentibus apud eundem patet procul
dubio hoc numerus rotundus est. Comri magis
author habet annum mortis Henrici 1276, sed hic
fallitur si vera que de Juliacensi expeditione nar
wantur. Conradus n. Antister a° 1272 de hac dicta
abit. Sifridus 17 annos Edginius tribuit Barlandu[m]
ex bulgari crinito 18. Nouomagis 25.

Collegium xii canoniceoru[m] Steenburch. Id a° 1262 factum Bor
tunbergius refert alii malunt a° 1257. Ut quisque temp[or]is
veritas sic constare poterit, si initium et finis, m[od]i
temp[or]is iacti fundamenti et dedicationis inspiceret.
At fundamenta templi traiectini a° 1259 posita solum
opinio

opinio, cuius adhuc imperfecti origines hodie spic-
tantur indicia.

IN IOHANNEM I.

In m.s. mlo codice Absoubben scriptum in bistro, cum
vestigia magnius cronicon Belgicum sequuntur ep.
de parentibus vero huic episcopi mildeius in bisti-
tare potui.

vide et cronica
Absoubben

Vulgus Kenemariae contra nobiles, In iuriu nobilitatis
pronoratam plebem tumultuasse circa a^r 1268 scribat ^{Emmius}
quod vide lib. zer. frisianum xi. Snuoyus etiam Primu
(angl.) Kinhemarij sed pretorum iniustitia lesi.
Est n. gred tenax sui atque iniurie impatiens
ren a Frisys semper rebellibus instigati motum ex-
citabant. Cronicum a. Ruthmicius mil. geniu
attigit. ministris milionibus suis tumultus
Amalis vulgaris St Heda, manentque apud nob
vestigia mutata ab hoc tempore res publicae form.
Deundus quoque de hoc scriuerius qui tempus ipse
Bekanus interprete expressit, longius ab ubbone
diffidend.

Vbi tamquam in
nomine episcopi
videtur esse

Nicolaus de Cathe miles Florentij us De tutela Catij mil
Ruthmicius, unde haec comiti Florentio adscrivenda
putarem, cui forte Catius adfuit quod et Emmius
immihi videtur, qui florentium tyrotini in redditu
dis Heulibus traiectinis deposito, a° scilicet 1274
expeditionem ad minus felicem, pro vindicta
patience necis in Frisios instituisse tradit, ^{ad} max
restaurato exercitu item eosdem aggressum hic
torum fuisse. At Ruthmicius qui deo proprio, priorem
expeditionem a° 1272 superiorum determino post
contigisse afferit. Dno itaque duxit et logo ^{Bella} capo-
vid interalle distanta apud Emmium in unum
fere tempus contracta; que hic amoenus turbata
sunt. Cronicum magnum tribuit priori hinc coha
Frisonis bello annus 1277.

dimissata

Mecce personas personas ab urbe prostrixit, nisi id be-
nus

non poterit simile, post tot caedes et exilia adgit
et quod superfluisse qui urbe exigerentur: nam
muliens et pueri hinc nimirum non sunt, sed
viri, atque in capite factiorum: pellat usque
Traecto tot viros, et nouas seducat coloni-
am qui occidit, ego triumvir non accedam, cui
esse populis sufficiet, vel in maximo mundo
poterantius.

Egregii pugiles. In annalibus vulgaribus duo insuper
dominantur, Gerardus de Haarlem, et Wilhelmus
Walteri Fresonis filius.

A° dñi M C LXXXVII die xiii Decemb: Ritemicus nobis
feminam huius anni inundationem scribit, priore
xvi Kalend: Januarij, i; die 17 Decembris; posteriorum
die S. Agathae, id est nomis Februario sequentis; vulga-
res annales ad annum 1273 hoc retrahunt, sed
Emmius Beccano fidei consentit, quem inde libro
XII rerum Fusticorum hanc historiam belubus nar-
vantem. In croniro Bolgiro dum quinque tempora-
tis expressam videt 9. Decembris.

Quatuor fortia castra, nomenclatura primi castri
monsignit apud sevotoribz variat, Emmius exprimit
Medebelicum, Neoburgum, Emigenburgum, et Touloburgum.
Ritemicus vero nominat Medemelicum, Niedorpium,
Middleborgum et Toornenburgum, quorum postum
iam ante destructionem subimpati addit insuper
de minimento maledore tandem in proposito
impedito.

Guilo Flandrensis comes, Amelius Stokius in dictis in-
tentibus quinque belli facit zelandice primo i. 8. quos
ille t'Heerstap vocat: inter quos Borsely et Remessi
Expressi leguntur. que vero de conditionibus variis
git adduntur non evidenter quin esse loci, ex
verbis Meyerij in annalium Flandr. relatibus, ubi
conditiones has a° 1256 Bruxella dictas tradit

vt

S. Noe's Tynburgū
et Nijendaelū
dem putat.

ut mempe Florentius tutor, vix eo deficiente, eius pri-
pillus duxerat uxorem Beatricem quidam, comitis
filiam, cum deo ipsa Flandria in clientela comitum
Flandria. has vero a° 1267 p̄e Hollandos appro-
batas, et tunc paullo post, sicutem ante a° 1272 ^{Florentius}
ducta uxore Flandria sui iuris effectum, quod
idem Stokius indicat. Nec Flandrii scriptoribus
quam ullam postremam quin dissidij mentionem
fecerunt; et diuani oīo tacet; haec quoque notauit
Strimius, quem vide h.

Ex qua Beatrice Florentius gemul, ita liberos Floren-
tius praeter hic positos, filios appari in M. S. m. c.
codice Florentium, filicet et Wilhelminum, quos etia
Annale, Vulgaribz habent; quibus undicamus numerus
qui est apud Borkenberginum, suppletur. Novus xiii
ei liberos tribuit.

Transfretauit ad Eduardum regem. Quæ de itinere Floren-
tij in Angliam hic subiunguntur, a scrinario accuratissi-
mo discutiuntur, de iure a. Scottico vide etia que
a me supra sub. Theodoro 2. episcopo notata sunt.
Libere quibus competitoris regni arbitrium electionis
ad regem Eduardum defecunt a° 1291, habentur de
verbis ad verbum Francicā linguae conscriptæ in M. S.
Westmonasteriensi. Thomas vero Wallinganus in
historia Anglicā sub Eduardo 1; prolixus siue con-
troversie narrationibus his verbis conciliavit: Quo facto
rex Anglia post longas disceptationes vendicantibus
illud regnum, discussis iuribus, prætulit Johannem de
Bayllot ep.

K.

A° dñi Mcccccxxxviii, 28 anno cessionis plerique scriptori-
um hoc mortio concipiunt, Borkenbergius et annales
vulgaribz tantum id a° 1297 factum volunt. In tempo-
re autem regiminis varians plurimus, cum Beata
sentient leon magus et Novus. Viginti annos di-
tribuerunt vulgaribz annales, Barlandus, Borkenbergius;
Heda xvi; Ut leoninus magnum Belgiam xi tantum.

l.

a pontif.

A pontificio substitutus, Nassonum sponte recesserat
et in successorem suum transstulisse Episcopatum
reterita annua pensione mille libracum ex libris
ab eodem anno 1295 quinque collegis, quibus insi-
ciat Antistitem degendi, concessis demonstra-
re me posse confidem, nisi breuitatis instituta
id iam studium impedit.

IN IOHANNEM II.

Igitur Florentius comes ^{quod} Florentius hanc expeditionem
in gratiam Johannis Nassonij fecit expressis bis-
cis probatur in cronico Hiberno, cui haud minus
civis teste scriuerio atcedit. praececa in bello
anno 1290 Johanni Nassonij simul et canonicorum
collegia Florentio oppugnare esse pro 6000 librau
Holland: que ei ob fidem ipsi in bello datau
opram se debere presertim oppida Muiden,
Wesopum, Aquas Petribus, Woerdam, aliaque
episcopatus loca; unde famili colligere lacet,
bellum quod hic describitur, non suo loco positum.

Attraxit in conspirationem de adulterio hic ne birbi
quidem, quod Strobis simul et cronicon magnus
Belgicum ignorauit. Meyerus etiam pieternit,
a quo verius causa proceduntur, quamvis a
tempore eadis abservet. Que vero post ubi do-
raptinitate Florentij agit Becha in Codice n. 5.
inservuntur cause, nempe quod Comes Velleman
rei iniuria manucesserat, et fratrem eius occidisset,
uxoriique insuper violasset, ab aliena manu et
mente esse videntur; proxime nimis est. Heday
in hoc re bulgi opinorios, quam antiquos ac pro-
batos scriptores sequi maluisse.

Ecce quedam muliercula, Patris nesci a Sibyllâ predic-
tum supra retulit, hic sedula conspirationis in die
Florentio offatur, sed contemnit. legeat nimis
Becha.

Vita Suetonius in Cæsar's vita, cap: 81; max d
vulnibus proximi capitis. historiam adducturus.

Hic Florentius Camus fecit xlvi, Bockenberghus, xxvi annos
regimini Florentio adscribit; de mortis fratris et sedicem
quod tutela occupauit.

Hic rotatus. Id est in rotam sublatus, sic n. betus in
tempore Teutonico transstulit, men setten hem ten
lesten op een radt, frequens illud supplicium illo
anno. Gobelimus cap: 64. Etat: 6. agens de comite
Frederico de Altena qui Engelbertum antispatem col
sanguine sibi iunctum interfecit. Quare (moquit)
idem comes coloniae rotatus est. Albertus studi.
de Edday. A: 1226. Fredericus de Henberg extra
rimitatem apud s. Severinum rotatus. eadem
alii verbis expicit, si fudis presbiter Mysmen. lib:
2: Engelbertus inquisitus a colomensi archiepiscopo
occisus a comite Frederico de Henberg, qui et ipse
in petitionem effusi sanguinis curi frango intenit, &
Leuoldus a Northeus in chroma Marciana de eod comite.
Qui extra portam s. severini columnam quadam facta
ibi in monticulo, positus est in rotâ omnia. Sed post
rotas non contenta est in supplicio, aliud crudelius
Ex Romanorum Historia produxit mutuata est.

IN WILHELMVM. II.

Hic Wilhelmus filius fatus eruditus Walteri tertij
Berthoutij Meckliniensis domini a° 1288 pugnat
Wendiana occisi; Unde mox sanguine floreto
proxime iunctum ramit Altemicus Stokius. Ceterum
qua de expeditione tam mudensi quam Fuscana
contra Hollandos suscripta hic narrantur, accuras
describit Emmius lib: 12 Fuscatorum ad annum
1296. nec omittit Stokius.

Insuper et filiam eius uxori, Ermirum futurum bult
Johannem post celebratas in Anglia nuphes (quod a°
1298 contigerisse tradit Walinganus in Historia Anglia)
remans

reverendum. romingo ibi relictā, quam demum denuo
iam frisibz sibi vicerendam curauit. sed bix
est in tempore Beatae nostre rūm ijs rōbōis
at possit, qui expeditiōm frisianā ad annū
1297, ad stipulantibz Amelius, Villgaribz, Cronio
magno, Emmio, alijs, respic̄t, msi in diuersitate
kalendarij Anglicani conciliacionibz statuendam
tradidit.

Mandauit Giselberto quatenus ad tempus casiois estri
huius obſidēi auctor Johanni fuit Wolfardus.
Veriensibz teste stolino, qui fuit dux hāc obſidi
one cum Beata tradit. At Giselbertus filius fuit
Arnoldi de Aemstel fris Giselberti Amstielandie
domini Xoulis, viuis uxor Bertrada ex familia
Arulana vixit animi multe, plures maritos
filios precepit.

Giselbertum apprehendi fecit a suis foibz, mense ab
Huberto de Bosniens domo de Culenborch rum qui
inimicitiā potebat, quod his rebus exprimit
stolino:

Dus wort men te rade daer
Ende cortelijc daer naer
Wort Ghiselbrecht selue gevaen,
Dat hebben sine gebüre gedaen
Haer Hubrecht en sine magte
Diere dicke der beiden Lasse
Ende hilden vaste op Culenborgh.

Sed idem Wolfardus, wolfardus a° 1299 occasis submissis
ut erediti percesseribz a Johanne Hammō, cro-
nica tamq; vulgare tñmīcū et magnū Belpa-
cum hoc nostro, quod populū varibz gravaret
omnibus, maxime p̄r nouam montanū, quod
et favore principibz latibz se omnibz intollerabi-
lem praebent; omnium incurvissim ad ea assunt
et preinde a plebe tumultuante nubatum. Atque
ita illa aliena misere adopta p̄poco tempore pos-
sedit.

A Meyerus

A^o dñi m^cccxcix Iohannes Domicellus, Johannem Comitem
Florentij filium abysse a^o 1300, assertunt Emmius, Anna-
les colmarieenses, et monachorum vulgare, item zeelandicum; Bochard.
Reliqui vero scriptores Beccano accidunt. In die quoq;
varient; Emmias duem quartum Idum Novemb. ponit
id Cromio Etymico est profestus D. Martino: cum
Beck faciunt cronica, magnum Belgicu[m] et vulgare
Heda Bochardius. Nec caruit eius mord suspicione
veneti, quod testantur Wallingamius, Cromitor Col-
mariense Meyerus, contundente tamq[ue] Stokio,
qui dysenteria cum perisse inculcat.

Giselbertum de Aemstel oppidum suum, hinc constare potest
oppidum Amsterdamse ante conspirationem vel-
sianam initium habuisse, quod et ex diplomate
Florentij, quo is comes a^o 1275 Amsterdamensibus
liberos habet a tecum exactione per omnem sua
terram, probat Jo: Hacius portanus, in principio
histor: Amstelodam:

Dominia de Aemstel et Woerden h[ab]uimus, sed quo incre-
donatur potuit, quae sua non erant? si inter confis-
tationis, quod Amstelij et Woerdam dynasta in-
florentium conspiraerant; cum constet illa domi-
nia iure optimo ad traectensem pertinuisse
quomodo illa propter crimis vasalli dominio.
P[ro]prio aperta, tamen stransi laesus sui iure
parcer potuit? sed hic tribunal juris consultorum
appello, et h[ab]uius causa examini in aliud tempus
differo.

Johannes itaque de Venetijs, Iohannis Phenensis inimici
accusacione delatus pridie ayud Iohannem Comite,
quasi Flandris fuisse, et participes conspirationis
Veliane fuisse, propriaque in Galium secolatus
omnibus bonis, riu[m] ab Hammone ad propagandu[m]
a criminibus non admittitur armis et sanguini
zeelandiam Hollandiamque noluit; et primum Comi-
te

tem apud Imperatores Albertum Austracum detinuit, ut occupatorum comitatus, optimo viri post stuprum Veterum comitum iam extinctam, ad Imperium devoluti; quare Imp. dies dominum occupandi audiens exercitus rogit, sed vi prohibitus, re infecta discipit. exerci prebe noscros antequod hanc idem attinxerit, Albertus Argentinius, Lenoldus a Northoff Meyerus, Amelius Colmardensis. Emmius a Borzelis Imperiale sollicitatum tradidit, sed prouisora, quippe Gallus partibus addictum, ut tum demum ad Flandram iterum, quibus omnibus modis irritarunt, unde gravissimus bellum ortum. quae omnia fusimini a statu destruantur.

<sup>quod et edma
rienses armates vi
dentur innueri.</sup>

^{familiam}
Ioanne de Linscolles, comitem Belgicum Burghoris habet cui adspicatur Hede ex eodem codice M. s, qui olim fuit propositi Myropi, nunc vero a doctris Sciriudis posseditur. sed utique malum contra omnium fruictum fui autoritatibus; neque Burghoranum rura illa remota celestrem binbenio, sed Johannis Linstami nobilis viri memoriam rura illa litterae continentur a 1317 continent.

Quidam Hollandie nobiles in mense Iunio anno B. C. 1310 duorum imperiophilippo de Montfoort et Florentio de Dunderorde, unus philippus de Dunderorde habetur, cum quo fuit interpres vetus Tielmonius. Armatis vulgatis agnoscunt. Florentium de Dunderorum philippo Montfoortio, et Florentius de Dundero s. non nominatur inter eius temporis nobilis.

A. d. m. ccc. omnes per scriptores de tempore mortis Wilhelmi episcopi conculcunt inde se, nec Diuinus ab libro xiii regum Brabantiorum, cuius haec verba; a. d. m. 1301 mense Julio Guilielmus frater Johannis B. C. toldi

toldi Mechlinensis principis Episcopus Utrechtii, a
fuis pœlio interceptus est. Vidi tamen eonitum
nes belgicæ linguae, ubi annus mortis Vergilius ubi
erat 1300, ut simul u armatos cum ipsa occubu-
isse.

IN GUIDONEM.

A° domini 1309 Guido Flaminus, Bellum hoc flandricum a
Meyero libro x. Annal. Flandr. ad a° 1303 et sequente,
Cronica item vulgaris et Ritemico plenius descri-
bitur. Diximus autem in compendium contrahit
libro Brabantiarum xiii, ubi tradit Johannem Braba-
ticum ducem flandro fidele iunctum, contra Hamo-
num eo bello se sed suorum domino immisuisse,
Emmam quoque Frisarum xii attingit.

et Wilhelmus Juliacensis in Episcopum. Quae Beatae Co-
tijso Guidonem sic narrat, sic in Ubbone Emmam
scripta ibidem: Guido Comitis vix clausus (ex
pœlio Helmundano) Traiectum venit, et Romam
ille constituit, abrogata captiuo Episcopo dis-
missato, Gulhelmu[m] Juliacensi[us] Scotoris sue filiu-
li sufficerit. Hunc eundem esse puto quidem Lenoldum
a Morthoff prepositum Travelensem dorat, et
veneris anno, a quibusdam Coloniensium postulati
traxit ad ecclesie regimur.

In pœda magna reverus fuit, In annalibus Teutonicis
vulgaribus post hac quædam narrantur de pugna
Helmundana, in qua duorum milia flandriorum resa-
vidunt, cuius quoque pugna reminit Ubbi Emmam.
Nostre vero Beatae emmam sic tacet, contra que-
de co testatur Meyens in hac verba: Post hanc
Nicolaus ille publicani rebus perundis tatus maximus
Hollandis suis fecit omnibus, monensque cum illis
Helmundam cum flandris quoque feliciter dimicauit:
qui si verus est mundator Jean Beata, recidit sic duo
flamingorum milia ubi & Namurcam tanto fuisse
narrat

narrat in discrimine, ut dix saluus evadet, qui
paulo post magnâ manu prefectus tractu*ius*
fori iudicialis inibi ordinavit, deditque illis mat
gistratum quem scutatum muncipantur. Et paulo
post. *Vitus* (sic Willm de Haemstedi dorat)
captum prefectus sephoniam, obsecrit arcem, adrogue
magistris (inquit Beke) fatigauit obfessos, ut
vitam partii deditiorem facerent. atque ita
Adserit Reynarius ille suâ cum classe missus ex mar
mediterraneo, qui ut Beke testatur infestus te
rentas et quinquaginta habuit naves bellatas, cum
quinque trecentibus quas galicias dorat. Sed is
autem, ut mihi quidem videtur, talibus in nimis
preceps dorat. Horum tamq; nihil in Beke codi
cuis quod vidi, inventio; i ac praecepit credendum
ep. Meyerius ^{ex} Johannis Gerbrandi cronico,
vobis alio Hollandico scriptore, sub Britani moni
mo titulo, quod alijs aliquando vnu binit,
hac desumptissim. d.

Eodem anno, mense i 304. ut omnes fratres scriptori
testantur, memorabilis est manus pugno
contigit, unus Hocsemius quod sicut dissentit
cuius haec sunt verba, in vita Theobaldi Baroni
Episcopi Leodiensis: Quido e Flandriæ a 1305 in
quoddam fortissimo milite Johanni de Remise et
alij exulantibus de Zelanda, qui dominum suum
Florentium comitem Hollandie interficerant, de
ceperat apud Zutze.

Et ut leccam transiret, cum timesio ultra centum
inter quos Arnaldus Bischopus et Johannes Leodi
dens sumerantur, submersos fuisse tradit Iohannes,
qui hanc rem fuisse proleguntur, nimirum ita
propter annales Bulgaros Meyerius reu flandriæ:
lib. x, nec probat Heda.

Eodem etiam anno Johannes, id est ut plenique scriptori
tradat

tradunt, a quibus annales vulgares et coram assidue
Dochsenbergius absunt, et in annis sequentibus eius
mortem producentur. Beka vero nostre v. anno
regimini si recte de his v. mundi Johanni tribuit
cum aliqui fidei quatace tantum.

Hic inseruntur in m^o n.s., quemadmodum Etiam,
in brevi translatione teutonica, nonnulla
de exercitu ordinis Templariorum: de quo vide
participem ad eon. Conradi de Lussernare
Crantum Metropol. lib. 9. cap. 6; alioque chronographos.

Eodem anno Guido pontifici nouū rastri, historiam q. an
intervenit prosequitur Emmius zec. Fri. lib. 13 ad annū
1311; que eodem anno contilium generale vienna
Allobrogum p^re Clementem v. papam celebratum
tradunt. Omphrius in cronico Ecclesiastico, paral-
pomna ad Virginem abbatis, Bellarminis in
chronologia, Landius in cronico Citz: et plieque
alii chronographi; in quo electus odo Templario
vix. Et ad dnos annos multorum detinente
protractum est.

super flumen lili. Meyerus lisam vocat, Gramay lizam sive
legiam.

Prope Calo sicut aliud Schelde, non est hic locus intelligi-
dus de caleso gallico, nam illud oppidum procul a
Schelde absit sed de alio loco non ita procul a
Cortaro, nisi Beka unus codex sit corruptus, in m^o
n. est calo. Beka vero plura de hac expeditione
scripsisse indicat sequentia Meyerii loca: lib. xi ad
annum xv: Beka auctor est Gulielmu comite cum
omni penè nobilitate regi vénisse suppicias
Extracur a rege fuisse obfissus: atque hinc multos
ex Gallis, inde multos ex Flandris redisse, dum Robe-
rtus niteretur liberari obfissus. Gulielmus romulus
ab equo fuisse prostratum, occisumque fuisse a Elio
msi singulari virtute Johannis ab Archib. philippi a
Wassenare, et Theodori Braenderodij fuisse discimus

extenuat

Xemptus, sed hæc alij quotquot quidam vidi non
tradunt, ipsoque impletis commentarijs Bernam
sic dictum.

K.
Hollandiam remigrant, post hæc verba in M.S. mto
codice legitimue: Anno domini MCCCXIII. beatus
Henricus Imperator Romanorum intoxatus ^{est}
in receptione corporis Christi per quidam Jacobi
Kam. Hec ut genuina esse credam et a Berano
scripta me cogunt Meyeri verba in Fland. Annal.
ad annum 1313: Johannes Beka (inquit) in rebus
Hollandiis, ecclesiisque Transtensil me non ex
Cronica quendam Flandrii preter Florentinos videt
mortis sanctissimi principis (Henri VII Imp.) fa-
isse refutant Robertum Siciliæ regem, philippu
Examus et Ludovicum Navarre regem, preterea
principem Tarentinum. Ver defunt qui Clematis
quoque adiungunt papam. Adit Beka monachos
illius (Dominici) ordinis quadraginta millia florentiorum
ad dictis iam principibus ad hoc accupisse: proutq;
amplius viginti m. radem (ut fabulatur ipsi proditur)
fuisse coniuratione. paulo post factum est (inquit
Beka) post aliquot annos ut fructus illius
prediciorum antoribus Gibelini principibus Florentiæ
captus exercaretur morteque tuerissima damna-
reetur. alios insuper in agro radem ritat auctor
Meyerus cui preterea alij tempore accidunt, Annal.
H. deconis. Gobeling Cosmodromia, Crantzus in Saxon.
et plurib. L.

Mortifica prisca inhorruit, et valida famis, huius mœvi-
mentum preter annales bulgarib; Meyerus in Flandri-
is, Langius in Citemisi cromio, Lenoldus in cromio marco,
Paraleipomena ad Vespergensem, Heda in Gundone Epistro,
Uocco Eminus rer. Prisi: lib: 13, Cromitor magna Belf.
Ducus Brabantiarum lib: 19, Barlandus de Comit: Holl.
et alij.

m.
Defuncto patre suo, supra hanc reu attigi, aduersus
tentus.

tantum, extare memoriam litterarum, quibus Guido
se clyentem Episcopi proficitur ratione bonorum
de Amstelle de Woerden; item in Legibus pacis
dictis inter Archelium Episcopum et Wilhelminum
Banarum Hollandie comitem a 1356 exprimi ut
Banarus ab episcopo dominia de Amstel, Woerden
et tunc fiduciario nrae possidet.

Finiam hoc caput verbis ex Cronico Belgio desump-
tis, et ab auctoritate suo fortior, aberrantibus: Eodem
anno (1351) m' oppido Aernemensi concordatu m' he-
Guidonim Episcopum Traiectensem, & Reynaldum
comitem Geldriæ, & declaratum fuit, Gelriæ Comi-
tem terram Veluz et omnia bona quæ a duci Bra-
bantice in secundarium feudum obtinere consuevit
de Cetero ab Ecclesiâ Traiectensi immunitate in fidu-
ciam de recipere, eo quod infra terminum compre-
tentem prefatus dux Ecclesiæ Traiectensi homagi-um fidei certatio non presertit. Et propter detta
ut mala quæ quondam inde denunciant.

IN FREDERICVM II

Omissa hic videntur quadam ex M.S. mlo cod: Interpre-
teutero et Cronico Belgio, que hic restituenda valit:
ea vero haec sunt: Anno dñi m' ccxx in festo ss. Iohannis
et Pauli glorioforum martyrum, in medio aëstatis, primus
Lapis fundamentalis de tauri s. Martini patroni
nostrri in Ecclesiâ summa Traiectensi locabatur. Et
anno dñi m' ccc lxxxii crux cum ventilabro super-
ponibatur. Meminisse quoque huius turris fundat:
Noniomagus, Heda, Borkenberging, Smoyns, præd.
vulgariis annales.

IN IACOBVM.

Huius cognomby gentilium varie scriptum reponit:
ap. Heda, Outzgoen; in Cromiro magno, Antishoerna;
in codice mlo M/S, Outgoen; Barlandus scripsit oostgoen,
Noniomagus et Smoyns oesthorne; ego outhoerne
scribendū

scribendam putarem, & supposet ad hoc munera nobis familiae sic dicta.

IN IOANNEM III.

Johannes hic ex dynastis Duxibus in Brabantia or-
tus patrem habuisse creditur Arnoldum et fratrem
Gerardum, inter protos Brabantie anno Diuimus et
alios et Brabantiarum scriptores, capite nominatos.

Ludovicus rex Romanorum, Ludovicus Bauarum frsp.
sit undid quidem nuptias Margarite Wilhelmi
Hannoverae Hollandieque comitis filie iunctam
fuisse, usque denum posteros eadem provincias
aliquando ne possidisse, rectissimum ap. vienam
quae sic scribuntur pterquam in annalibus bulga-
ribus aut Johanne Gerardo et Enrico alibi
non inveniuntur.

Philippi rex in manu forti Hanc expeditionem
philippi Valois in Flandris pro redituendo comit
initam et Wilhelmi comitis ac suorum in ea for-
titudine Meyerus libro x Flandricorum pluribz
expressit, nec Hugonis Frantorum historico
præterit.

Fusium Orientalem debellare disponens, Fusium hoc bellu
mixta cronicum vulgare, Vbbo Emmius prolixius pa-
rosequitur, quid vide Fusicarum lib. xii.

Ludovicus rex in urbe Romana, Onuphrius in libro de
Romanis principibus in hanc coronationem sic expri-
mit: Testio contra veterem consuetudinem imperator
coronatus est Roma in Basilica S. Petri a quatuor cipibus
Romanis, Videlicet stercus de Columna populi Ro: capitano
Buccio Processo, et Visino de Urbinis urbibus senatoribus
Et petro de Montemagno equite populi Rom., Consulat
vera fuit a duobus Episcopis, Farodo Pratinensi castello.

Et episcopo Ellerensi, XVI Cal. February a° MCCCXXVIII.
Atque idem coronatus est Romae in via Basiliæ
a papa Sixtus IV die pentekoste anno Regni.
Quis et hac de re in hæc verba scribit Joannes
Aventinus Amalium Borodum optimæ fidei scripsit.
Celebrissimo Epiphaniorum festo, frequentissima popu-
lacione, in templo d. Petri, trullo pavatus deprecati
etribus acclamacionibus, more veterum Imperator,
Augustus & pater patriæ: uxor eius Margarita Augusta
consulatur: a Flaminibus & mystis, qui Romæ
habitabant, inauguratur, a° a restituâ salute MCCC
XXVIII.

In MS. meo codice sequuntur hoc loco quædam de solis
Eclipsi a° 1330 visa, leprosa itidem tabella de quæ
dam sedone scolastico, et inde Episcopo Magdeburgensi,
quam ut fictilius falsamente iam olim Langus
in Cromiro Cœlo: recensit, quare et ego in te
hic pretermissemus & negligam, credo.

Wilhelmus c. cum ceteris bellum ruinus hic minuit
Beka, pluribus desribit Meyers Flandr. lib. xii,
ad annum 1339, et sequentibus; et amplissime fo-
rissodus gallicus scriptor volum. i. historiarum;
longius quoque Duxus Brabant. lib. 17, haquin
de A. mylius in Philippo Valesio. Amandiacum dicto
hinc nominatum, non est. Ut male videtur agere con-
vulgare, Ambianum, sed oppidum s. Amandi, hunc
procul ab urbe Tornacensi situm, cuius expugnat.
Vide reg. vii Froissardi. Abbatiam a. pub. per
Aubertum Lutycensem, de quo videnti similiter
Froissart cap. xl. de Meyers ad annum 1339.

Eodem anno cal. Junij Joannes, id est a° 1340, in Lundon
annus consuetus cum hoc Heda, Annales vulgabeb;
catalogus episcoporum Brokij. At Cromicum magnum

2. Borkenbierius sequenti die anno mortuum
tradunt.

Canonicas prebendas in Amesford, Burlandus episcopum
vicum vestitus monimentum Episcopo hunc tribuit.
Bartholomaeus. In bello a. collatum x canonorum in
Amesford a duce fundatum, 21 die Augusti a.
1337.

Comitatum cum castro de Diepenhem. Ex diplomatico qd.
adhuc extat didici Iohannem presulim ad utilitatem
communem Episcopatus, cum corporis et consensu
collegiorum missus a D. Wilhelmo de Boestel.
Et Cunegundis comitissâ de Dalem eius conjugi
Dominium cum castro de Diepenhem, et comitatu
de Dalem 200 libris annue preceptio solvendis ex
teloneo Veneti, idque factum anno Christiano 1331.

IN NICOLAVM.

Nicolaus hic de Capodis nobilis Rom: curatus ap. a
clemente vi, a^o Domini 1350, presbiter Card: titulo
vestine et vitalis, cum iam esset Episcopus Vercelli
Iesu, teste Omphatio libro de elect. pontif. et Card:
memini et eius electionis platina, in Clemente
vi interfuit adhuc a^o 1362 electioni Urbani V. pp.
ad eptam iam titulum Episcopi Tusculani.

her dom Gancelinum, a^o domi 1342 in bello Ganelinum
Episcopum Albanensem Cardinalem quibus a^o 1343
hoc collegium adseverat post 22 pontificis no: tibi
lo presbiteri Card es. petri et Marchellini; hunc
post d. R. E. vicecamerarium factum, a^o etiam 1352
interfuit electioni Innocentij vi, ex Omphatio ita
constare poterit.

IN IOHANNEM IV.

Urbem traectionem propter quoddam vaniloquia Cronicum bulgaro
sit narrat duo prælia inter comites Wilhelminum
Traiect.

Tractenses, vincente tandem uero comite inita,
et id ante urbis obsidionem: hanc uero libertate
ipsa ipso die Magdalene, cuius memoriam ad-
huc sedis communis festinitas seruat. ~~Ad~~
memorat in chronico Martano Leudous a Worpoff
his verbis: A° 1345 Comes Harmonie Ult[er]uctu[m]
obsedit, sed post multas expensas ^{ibi} per ipsum factas
vacans recessit. tangit similitate u. Albertus Ar-
gentinus in chronico ad a° 1345. Verumq[ue]
animaduisione dignum animaduisione videtur
quod hunc Wilhelnum simile fisci fatum exi-
git, cum Wilhelmo rege Rom: nam cum ^{rebus} hic ob
unius maleficarii dominis farinus in animum in-
duxisset, ruitatem Tractam post redditum pe-
dere, iusto dei iudicio misericorditer a Fris[co]
occus est: ita et illi, cum ob dana paurosa
verbis tot riuum Tract: uades fecisset, et
ipsam urben, ob tantillam rem et an*dantur* archie
obdissit, atque præcesset, protinus inde ad
Frisio exercitum ducens, ibid malo
rude p[ro]ceptu sp. Vide illud bellum Frisi
cum ab Ubbone Emissio pluribus de scriptis
lib: 14 rec: Friso:.

In M. s. mlo. codice Batano hic plura ligantur
ad historiam tuoscram pertinentia, quæ non male
suis locis intersei et addungi possint, sed cum
illa ab aliena esse videantur esse manu, et
antiquissima translatio gallica tempore philippi
boni Burgundi scripta, cum hac editione conve-
niat, nihil ultra addendum putavi.

